

2008

minaplan3+

doelstellingen van het milieubeleid

2010

Vlaamse overheid

Minaplan3+

**Doelstellingen van
het milieubeleid**

Op 21 december 2007 keurde de Vlaamse Regering de actualisatie van het MINA-plan 3 goed. Deze actualisatie was noodzakelijk om de periode 2008-2010 tot een nieuw MINA-plan 4 te overbruggen. In eerste instantie ging hierbij de aandacht naar het bijstellen van de doelstellingen die afliepen in 2007. Deze werden in ieder geval herbekeken in het licht van de gewijzigde planperiode. In functie van de bijgestelde doelstellingen werden ook de betrokken maatregelen/projecten herbekeken of eventueel nieuwe noodzakelijke maatregelen voorgesteld. De doorgevoerde aanpassingen zijn beperkt van aard en vooral bedoeld om het MINA-plan beter te laten aansluiten bij de huidige trends en de internationale ontwikkelingen. De voorafgaande evaluatie werd met dat voor ogen ook op een beperkte wijze ingevuld. Een grondige en volledige evaluatie van de milieubeleidsplanning wordt wel voorzien in de aanloop naar het MINA-plan 4. Al in 2008 wordt hiermee van start gegaan.

Met de actualisatie van het MINA-plan 3 geraakt de cyclus van de milieubeleidsplanning beter afgestemd op de Vlaamse regeercyclus. Het bestaande MINA-plan 3 wordt hiermee immers verlengd tot eind 2010. Op die manier kunnen de voorbereidingen voor het MINA-plan 4 (2011-2015) gelijk lopen met de voorbereidingen voor een nieuwe regeerperiode.

Inleiding

Leeswijzer

4

Deze publicatie bevat een bundeling van alle beleidsdoelstellingen uit het aangepaste MINA-plan en geeft de belangrijkste inhoudelijke accenten weer voor de komende planperiode (2008-2010). De achterliggende cijfers en de volledige tekst van het goedgekeurde MINA-plan 3+, als ook het overwegingsdocument om daartoe te komen, zijn te vinden op www.milieubeleidsplan.be.

DOELSTELLINGEN

Achtereenvolgens worden de geldende langetermijn-, plan- en richtinggevende doelstellingen opgelijst. Bij de wijzigingen, die vooral in de thema's aan de plandoelstellingen zijn aangebracht, wordt hier en daar een korte duiding gegeven.

Het doelbereik, dat in de voorbereidende documenten omstandig aan bod kwam, wordt hier louter visueel meegegeven in de zogenaamde radars. Een groot deel van de thematische plandoelstellingen komt hierbij aan bod. Het weergegeven doelbereik geeft aan in welke mate het doel uit het MINA-plan 3 (vaak voor het jaar 2007) met de meest recente gegevens wordt benaderd (meestal voor het jaar 2006, tenzij anders aangegeven). Indien de toestand weg van de doelstelling evolueert, wordt 0% aangegeven.

MAATREGELEN EN INSTRUMENTEN

Een actualisatie van de doelstelling vraagt ook om een bijhorende inschatting op hoofdlijnen van de actualisaties en aanvullingen op het niveau van de maatregelen en projecten. Per thema/deel wordt de binnen de aanpak aangegeven of er nieuwe maatregelen worden gepland in de komende periode. Tevens wordt in globo aangegeven wat de belangrijkste accenten zijn voor de komende periode (2008-2010).

Inleiding 3

Leeswijzer 4

Algemeen kader 8

Inhoud

Themabeleid

- 1** Verdunning van de ozonlaag 13
- 2** Verandering van het klimaat door het broeikaseffect 15
- 3** Verontreiniging door fotochemische stoffen 17
- 4** Verzuring 19
- 5** Vermesting 20
- 6** Verspreiding van milieugevaarlijke stoffen 23
- 7** Verontreiniging en aantasting van de bodem 25
 - Bodemverontreiniging* 25
 - Waterbodemverontreiniging* 26
 - Bodemaantasting* 27
- 8** Verontreiniging door afvalstoffen 28
- 9** Verstoring van watersystemen 31
 - Integraal Waterbeleid* 31
 - Verontreiniging van oppervlaktewater* 32
 - Verdroging* 33
- 10** Hinder 36
 - Verstoring door geluid* 36
 - Verstoring door geur* 37
 - Verstoring door licht* 37
- 11** Versnippering 38
- 12** Verlies aan biodiversiteit 40

7

Gebiedsgericht beleid 42

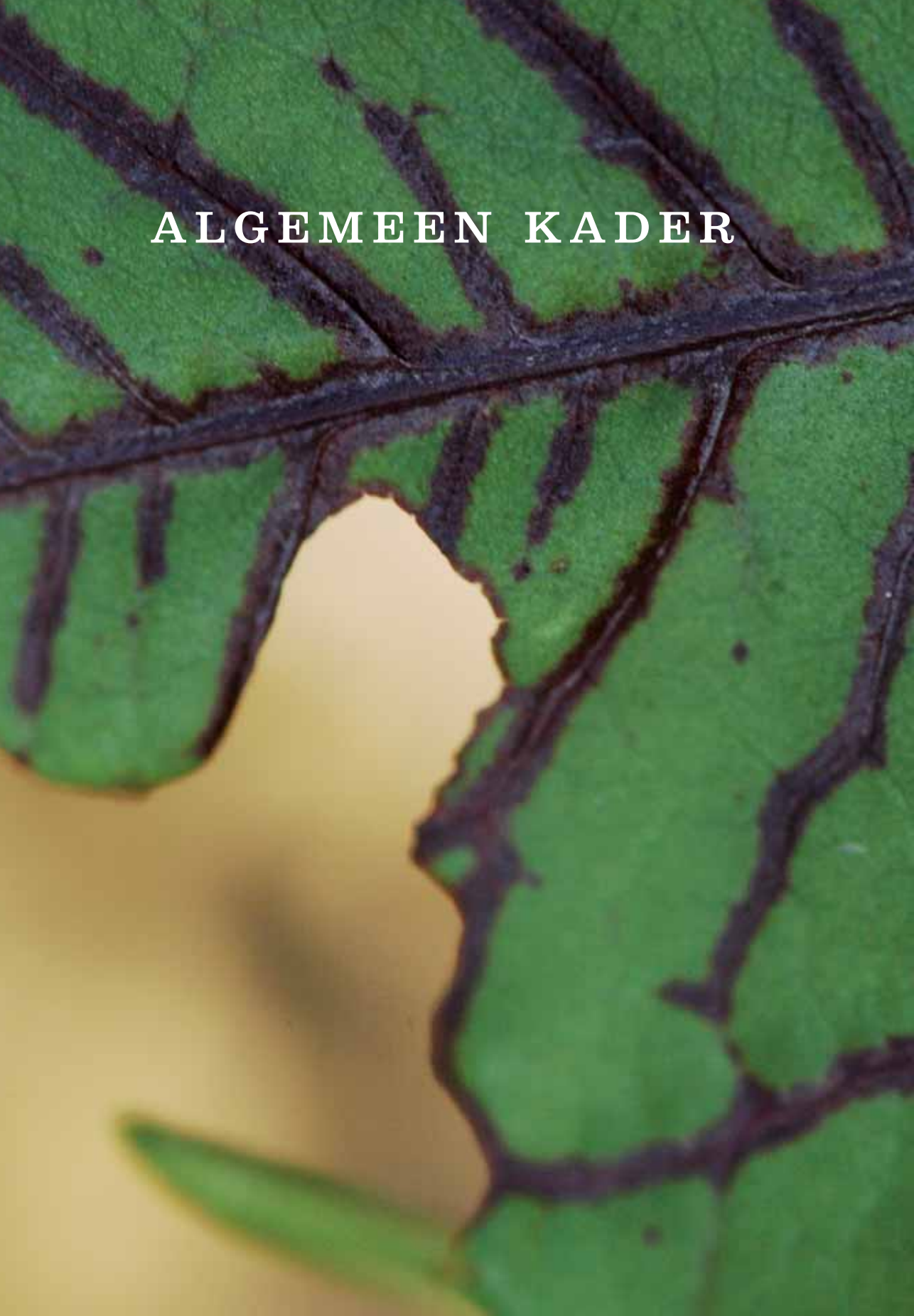
Actoren 44

Geïntegreerd overheidsbeleid 48

Internationaal beleid 52

Instrumenten 54

Kosten en financiering 60

A close-up photograph of a green fern frond. The frond is divided into several lobes by dark brown, almost black, veins. A large, irregular tear is visible in the lower-left portion of the frond, revealing a light yellowish-brown background. The text "ALGEMEEN KADER" is printed in white, serif, all-caps font across the upper-middle section of the frond.

ALGEMEEN KADER

PROJECTEN

Dit hoofdstuk bevat geen doelstellingen en/of maatregelen, uitsluitend projecten. De grote strategische lijnen worden behouden en aangevuld met een streven naar een vergaande ontkoppeling tussen economische groei enerzijds en milieu-impact, materiaal- en energiegebruik anderzijds.

De doelstelling van het project 'Beleid gericht op voorraden' wordt aangepast tot 'Verkennen van en experimenteren met een toekomstgerichte aanpak voor een duurzame productie en consumptie'.

9

Het project zal bestaan uit drie luiken, waarbij het eerste (transitiemanagement, toekomstverkenningen, langetermijndoelstellingen) methodologisch en voornamelijk verkennend van aard is. De komende periode zal worden benut om de verworven ideeën te verankeren en in beleid om te zetten.

In het tweede luik worden vanuit de cases inhoudelijke acties geformuleerd. Voor 'duurzaam bouwen en wonen' wordt gewerkt rond vier thema's: wonen voor het leven, levende kernen, samen leren en innoveren, en gesloten kringlopen. Concrete initiatieven worden opgezet zoals bv. kwaliteitsnorm en/of evaluatiekader voor duurzaamheid op gebouwniveau. In het transitieproject 'Duurzaam materialenbeheer' wordt een vergelijkbare aanpak gevolgd. Eind 2007, begin 2008 worden concrete activiteiten en experimenten gedefinieerd, die zullen dienen als hefboomen voor de beoogde transitie. Een ander belangrijk onderdeel van 'materialenbeheer' is het verkrijgen van inzicht in de milieu-impact van materiaalstromen om tot prioritering en monitoring te kunnen overgaan.

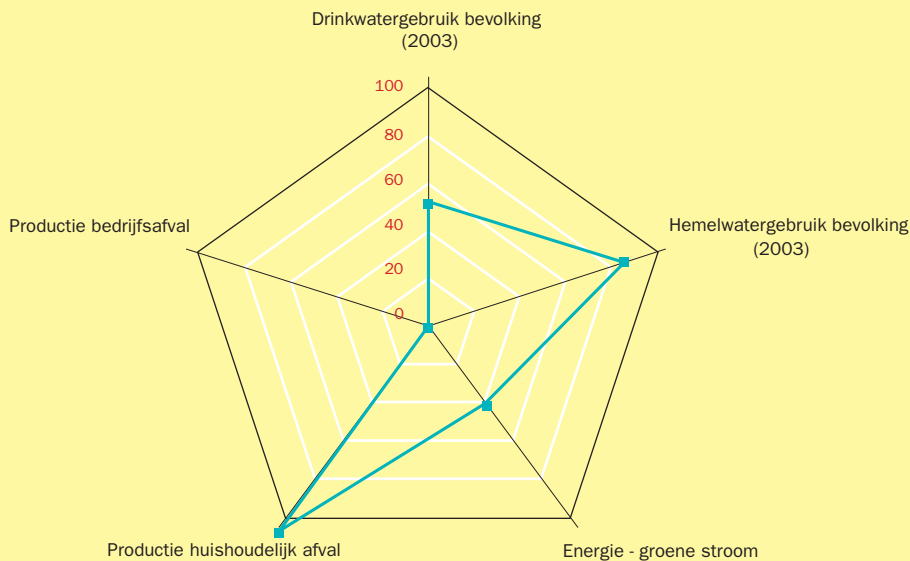
Het derde luik richt zich op de milieu-innovatie die noodzakelijk is om te komen tot een duurzame productie en consumptie. Hiertoe worden in de komende periode leefmilieuprioriteiten maximaal geïntroduceerd in het Milieu- en energie Innovatie Platform. Tevens worden beleidsmaatregelen uitgewerkt en afgetoetst ter bevordering van milieu-innovatie.

Voor het project 'Risicobeheer' zal de periode 2008-2010 worden gebruikt om een theoretische verkenning van het onderwerp uit te voeren. Voortbouwend op de resultaten zal in het MINA-plan 4 een praktijkgerichte benadering voor het beheer van milieugerelateerde risico's worden ontwikkeld.

Hulpbronnen en afvalstoffen

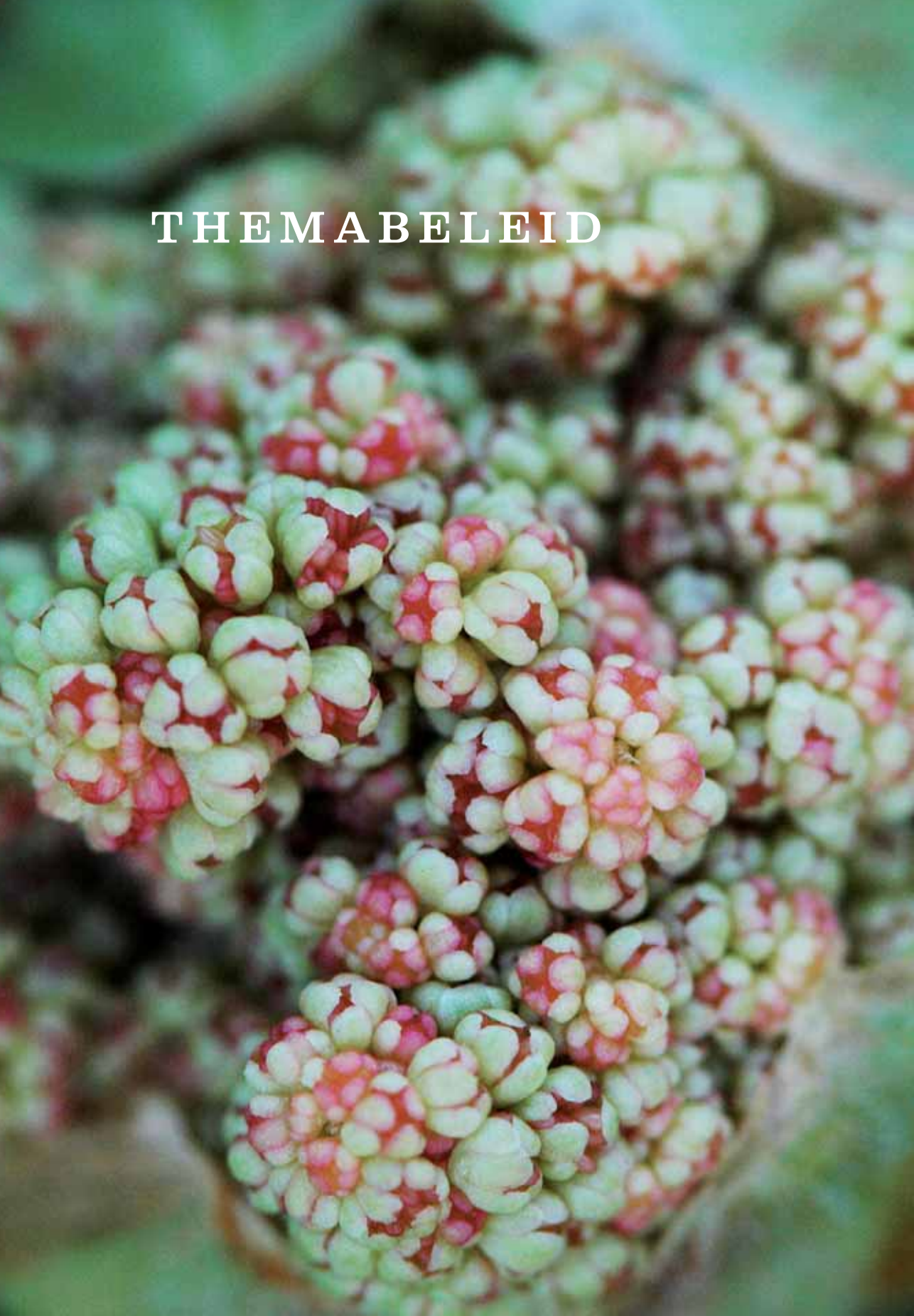
Gebruik van hulpbronnen en beheer van afvalstoffen

% doelbereik in 2006 ten aanzien van het MINA-plan 3 doel

THEMABELEID

1 verdunning van de ozonlaag

LANGETERMIJNDOELSTELLING

- Stopzetten van de emissies van ozonafbrekende stoffen in de atmosfeer tegen 2030, met uitzondering van de emissies van CFK's en HCFC's van isolatiepanelen die geblazen zijn met deze stoffen.

13

PLANDOELSTELLINGEN

De emissies van ozonafbrekende stoffen kunnen verder worden gereduceerd. De bijkomende reductie wordt voorzichtig ingeschat omwille van twee redenen. Ten eerste is er een stijging in het gebruik van methylbromide voor de ontsmetting van containers voorafgaand aan vervoer naar niet-EU-landen. De bevoegde federale overheid neemt wel maatregelen om deze emissies in te dijken, maar het is voorlopig onduidelijk wat dit zal opleveren. Ten tweede is een groot deel van de emissies afkomstig van isolatiepanelen wanneer bestaande woningen worden gesloopt. Een selectieve ophaling van deze panelen en een vernietiging ervan met recuperatie van de resterende hoeveelheden ozonafbrekende stoffen zijn in de praktijk zeer moeilijk uitvoerbaar waardoor deze emissies zich nog lang zullen voordoen.

Ozonafbrekende stoffen als solvent zullen in twee extra toepassingen niet meer mogen worden gebruikt, met name in de precisie reiniging in de luchtvaart en in de ruimtevaart.

- De emissies van ozonafbrekende stoffen terugdringen met ten minste 74,5% ten opzichte van de emissies in 1999 (2010)
- In 2010 mogen ozonafbrekende stoffen nog slechts in 9 toepassingen worden gebruikt ten opzichte van 15 toepassingen in 2002

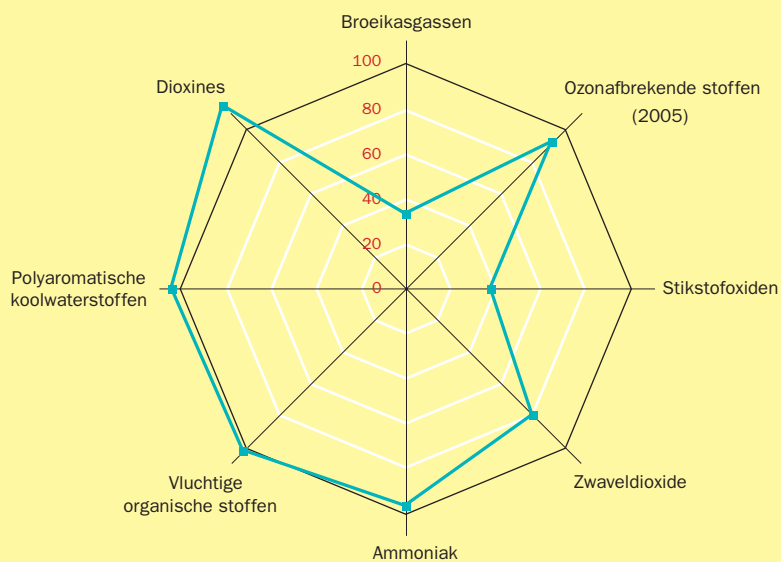
AANPAK

In de periode 2008-2010 loopt het huidige beleid gewoon door. Het gaat voornamelijk om de verderzetting van inspectiecampagnes en de certificering van koeltechnici.

Als alternatieven voor ozonafbrekende stoffen gebruikt de industrie vaak fluorkool- en fluorkoolwaterstoffen (PFK's en HFK's). De aanpak van deze gefluoreerde broeikasgassen vormt een onderdeel van het thema 'Verandering van het klimaat door het broeikas effect' en wordt uitgebreid beschreven in het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006-2012.

Luchtemissies

% doelbereik in 2006 ten aanzien van het MINA-plan 3 doel

2 klimaatverandering

LANGETERMIJNDOELSTELLING

De EU besliste op de Lentetop van 8-9 maart 2007 om onafhankelijk van de internationale context een reductie van 20% in 2020 t.o.v. 1990 te realiseren. Indien de internationale gemeenschap verregaande reducties op zich neemt, is de EU bereid om 30% reductie t.o.v. 1990 te realiseren. Sinds deze beslissing wordt de discussie over de EU-lastenverdeling voorbereid, ook door België en Vlaanderen. De langetermijndoelstelling zal in functie daarvan worden vastgesteld. Met het oog op de in dat kader vastgestelde Europese reductiedoelstellingen waarin rekening zal worden gehouden met economische, sociale en ecologische randvoorwaarden van de lidstaten, zal Vlaanderen een op kostenefficiëntie gebaseerde, evenredige inspanning leveren.

15

PLANDOELSTELLINGEN

De tussentijdse doelstelling voor de periode 2008-2012 die geformuleerd was op het niveau van België, wordt naar aanleiding van de nationale Kyoto-lastenverdeling verijnd naar een Vlaamse doelstelling. Deze Vlaamse reductiedoelstelling is de kern van het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006-2012. Tegelijkertijd volgt deze Vlaamse reductiedoelstelling de Vlaamse stabilisatie-doelstelling voor 2005 op.

De plandoelstellingen worden maximaal afgestemd op de doelstellingen die werden vastgelegd in het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006-2012. Daarom worden de meeste doelstellingen gewijzigd en komen er extra doelstellingen bij voor energievoorziening en industrie.

De doelstellingen uit het MINA-plan 3 voor de residentiële en tertiaire sector worden samengevoegd tot een nieuwe plandoelstelling voor gebouwen, cfr. het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006-2012.

De doelstelling voor de glastuinbouw uit het MINA-plan 3 wordt uitgebreid naar de volledige landbouwsector. Bovendien zal de volledige uitstoot van broeikasgassen en niet enkel CO₂ worden opgevolgd.

De voor de transportemissies voorziene stabilisatie uit het MINA-plan 3 bleek niet haalbaar omdat, ondanks het feit dat de voertuigen energiezuiniger worden, het aantal kilometers nog steeds toeneemt. Daarom werd deze doelstelling aangepast en is een gecontroleerde en beperkte stijging van de transportemissies toegestaan.

Omdat de Vlaamse overheid werk wil maken van haar voorbeeldrol m.b.t. duurzame ontwikkeling en rationeel energiegebruik, stelt zij een nieuwe doelstelling voorop. Dit sluit aan bij het actieplan energiezorg in de Vlaamse overheidsgebouwen 2006-2010 dat werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

- 5,2% emissiereductie voor de familie van zes broeikasgassen in Vlaanderen over de periode 2008-2012 ten opzichte van 1990
- In 2010 zal de broeikasgasuitstoot uit energievoorziening maximaal 9 Mton CO₂-eq bedragen (-51% t.o.v. 1990)

- De broeikasgasemissies door de Vlaamse industrie worden beperkt tot 39,4 Mton CO₂-eq in 2010 (+21% t.o.v. 1990)
- CO₂-eq emissies door de gebouwen in Vlaanderen bedragen maximaal 17,3 Mton in 2010 (+19% t.o.v. 1990)
- De CO₂-eq emissies van de landbouwsector bedragen in 2010 8,6 Mton (-21% t.o.v. 1990)
- De CO₂-emissies van de transportsector bedragen maximaal 15,3 Mton CO₂-eq in 2010 (+ 25%)
- Bereiken van 6% groene stroom in de distributieleveringen van elektriciteit tegen 2010, met een maximale invulling van het haalbare potentieel aan hernieuwbare warmte
- Tegen 2012 het economische potentieel aan kwalitatieve WKK realiseren (1.830 MW)
- De CO₂-emissies van de Vlaamse overheid met 10% verminderen t.o.v. 2007

AANPAK

De realisatie van de Vlaamse Kyoto-doelstelling blijft prioriteit nummer één. Dit gebeurt door het aanpakken van broeikasgasemissies in alle betrokken sectoren. Het sectorale emissiebeleid zal leiden tot een daling van de geschatte emissies met 20% tot 0,1% onder de uitstoot van 1990. Om de Vlaamse Kyoto-doelstelling van 5,2% reductie te halen, is het uitvoeren van interne maatregelen in de diverse beleidsdomeinen tegen een haalbare kostprijs prioritair, en dit afgestemd op en aangevuld met de inzet van flexibiliteitsmechanismen. Tot slot zal Vlaanderen zich grondig voorbereiden op het post-2012 beleid. Het volledige Vlaamse klimaatbeleid zit vervat in het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006-2012. Alle relevante actoren worden betrokken bij de verdere beleidsvoorbereiding en –uitvoering via de Vlaamse Klimaatconferentie.

In het Vlaams Klimaatbeleidsplan bieden de maatregelen uit tien thema's het Vlaamse antwoord op de reductie-uitdaging. Vijf sectorale thema's geven globaal het streefdoel weer voor de sectoren rond klimaatvriendelijke en duurzame mobiliteit, rationeel energiegebruik, duurzame en koolstofarme energievoorziening, industrie en duurzame landbouw en bossen. Vijf horizontale ondersteunende thema's handelen over onderzoek en innovatie, sensibilisatie, flexibiliteitsmechanismen, de voorbeeldrol van de overheid en de aanpassing aan de klimaatverandering. Omdat de reductiedoelstelling voor Vlaanderen met het huidige interne maatregelenpakket niet haalbaar is, wordt in de komende klimaatplanperiode ook de nodige aandacht besteed aan de aankoop van emissierechten.

Nieuwe maatregelen voor de periode 2008-2010 zijn de opmaak van een Vlaams adaptatieplan, het extra stimuleren van onderzoek en innovatie, het opstellen en uitvoeren van een energierenovatieprogramma en de opmaak van een opvolgings- en evaluatiemethode voor het Vlaams Klimaatbeleidsplan.

3 verontreiniging door fotochemische stoffen

LANGETERMIJNDOELSTELLINGEN

- Verminderen van het hoogste 8-uurgemiddelde per dag tot maximaal $120 \mu\text{g}/\text{m}^3 \text{O}_3$
- Verminderen van de AOT₄₀PPB-vegetatie-waarde tot maximaal $6.000 \mu\text{g}/\text{m}^3$ uren (gemiddeld over 5 jaar)
- Verminderen van de jaargemiddelde ozonconcentratie tot maximaal $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$

17

PLANDOELSTELLINGEN

Het Belgische NO_x-plafond wordt binnen het NEC-reductieprogramma opgesplitst in vier subplafonds: één nationaal cijfer voor de emissies van de niet-stationaire bronnen en drie plafonds voor de overige bronnen van elk van de Gewesten. Gezien er geen overeenstemming bestaat over de verdeling van het plafond voor niet-stationaire bronnen, kan geen globale Vlaamse doelstelling vooropgesteld worden (zie doelstellingen m.b.t. de NO_x-emissies van stationaire en niet-stationaire bronnen voor meer details). Bij de andere gewesten en de federale overheid zal aangedrongen worden om in de loop van 2008 tot een werkbare verdeling van dit plafond te komen.

- Verminderen van het aantal dagen per kalenderjaar met een hoogste 8-uurgemiddelde van meer dan $120 \mu\text{g}/\text{m}^3 \text{O}_3$ tot maximaal 25 (gemiddeld over drie jaar) (2010)
- Vermijden van plaatselijke overschrijding van de AOT₄₀PPB-vegetatie-waarde van $18.000 \mu\text{g}/\text{m}^3$ uren (gemiddeld over vijf jaar) (2010)

Een Vlaamse doelstelling zal worden bepaald op basis van het Vlaamse NEC-emissieplafond voor stationaire bronnen (58,3 kton NO_x in 2010) en het Belgische NEC-emissieplafond voor niet-stationaire bronnen (68 kton NO_x in 2010) (zie richtinggevende doelstellingen)

- De totale jaarlijkse VOS-emissie verminderen tot maximum 91,86 kton (er wordt gestreefd naar een verdere reductie tot 75,35 kton) (2010)

RICHTINGGEVENDE DOELSTELLINGEN

De opsplitsing industrie/huishoudens uit het MINA-plan 3 wordt niet meer gehanteerd. Beide sectoren worden samengevoegd tot stationaire bronnen.

- De emissies van de stationaire bronnen verminderen tot maximaal 58,3 kton NO_x en 70,9 kton VOS (2010)

Een Vlaamse doelstelling zal worden bepaald op basis van de Belgische emissieplafonds voor niet-stationaire bronnen: 68 kton NO_x in 2010 (bepaald op basis van oude (onderschatte) emissiefactoren)

- De emissies van de niet-stationaire bronnen verminderen tot maximaal 21 kton VOS (2010)

AANPAK

Voor meer gedetailleerde informatie over de aanpak wordt verwezen naar het geactualiseerde NEC-reductieprogramma (Vlaamse Regering: 9 maart 2007).

Wat de stationaire bronnen betreft, zal binnen de chemische industrie en de petroleumraffinaderijen bijzondere aandacht gaan naar de aanpak van niet geleide emissies en maatregelen ter vermindering van op- en overslagemissies. Voor een aantal industriële sectoren die solventen gebruiken in hun productieproces zullen, waar mogelijk, bijkomende maatregelen genomen worden.

Met de industrie zal worden overlegd over het instrument dat zal worden gehanteerd om het emissieplafond van NO_x te bereiken. Indien geen consensus wordt bereikt over additionele instrumenten en/of maatregelen met hetzelfde reductiepotentieel, zal tegen 2009 een tijdelijke regulerende heffing voor stationaire bronnen worden ingevoerd met een maximale terugsluizing van de inkomsten naar kostenefficiënte reductieprojecten voor stationaire bronnen.

De Vlaamse Regering heeft de principiële beslissing genomen om de berekening van de belasting op de inverteersstelling en de jaarlijkse verkeersbelasting voor personenwagens te hervormen zodanig dat de milieu-impact van het voertuig in rekening wordt gebracht. Ook de jaarlijkse verkeersbelasting voor vrachtwagens zal worden herzien.

Er zal tevens extra aandacht gaan naar sensibilisatie en gerichte informatieverstrekking, waarbij o.a. het Ecoscore-initiatief een belangrijke rol speelt. Overleg met de andere gewesten en de federale overheid is lopende om eenzelfde methode te hanteren voor de kwantificering van de milieuvriendelijkheid van een voertuig.

M.b.t. het milieuvriendelijk rijgedrag zullen de verschillende lopende initiatieven op elkaar afgestemd worden. Tevens zal een geleidelijke uitbouw van een dynamisch verkeersbeheer en een optimalisatie van de regeling hiervan in functie van een vermindering van de overschrijdingen van de grenswaarden van fijn stof en NO₂, worden gerealiseerd.

Voor de periode 2008-2010 wordt één nieuwe maatregel voorzien: Voorbereiden van de Post-2010 NEC-doelstellingen. Er wordt een voorstel verwacht van de Europese Commissie tot invoering van nieuwe NEC emissieplafonds voor de jaren 2015 en/of 2020. De onderhandelingen met Europa moeten goed voorbereid worden aangevat. Vlaanderen wil tevens technisch en economisch haalbare emissieplafonds en een evenwichtige verdeling van de inspanningen tussen de lidstaten, rekening houdend met de beoogde milieukwaliteitsdoelstellingen.

4 verzuring

LANGETERMIJNDOELSTELLINGEN (2030)

- De zuurdepositie verminderen tot 1400 Zeq/ha.jaar (74% minder in vergelijking met 1990)

PLANDOELSTELLINGEN

Voor de uitleg i.v.m. de doelstelling voor NO_x wordt verwezen naar het thema 'Verontreiniging door fotochemische stoffen'.

Een Vlaamse NO_x-doelstelling zal worden bepaald op basis van het Vlaamse NEC-emissieplafond voor stationaire bronnen (58,3 kton NO_x in 2010) en het Belgische NEC-emissieplafond voor niet-stationaire bronnen (68 kton NO_x in 2010)

- De totale jaarlijkse SO₂-emissie verminderen tot maximum 67,05 kton (er wordt gestreefd naar een verdere reductie tot 60 kton) (2010)
- De totale jaarlijkse NH₃-emissie verminderen tot maximum 45 kton (er wordt gestreefd naar een verdere reductie tot 40,7 kton) (2010)

AANPAK

Een aantal extra maatregelen werden voorgesteld in het geactualiseerde NEC-programma (2007).

Voor de petroleumraffinaderijen wordt een aanpassing van het bubbelconcept voorzien om de vooropgestelde doelstelling te bereiken. Daarnaast is een doelgroepenoverleg aan de gang over de invoering van een nieuw economisch instrument zie thema 'Verontreiniging door fotochemische stoffen'.

Sinds 1 januari 2007 is er een nieuw Mestdecreet van kracht waardoor bijkomende NH₃-emissiereducties kunnen gerealiseerd worden (zelfregulerende mestafzet, mestverwerking).

5 vermesting

20

LANGETERMIJNDOELSTELLINGEN (2030)

In uitvoering van de kaderrichtlijn Water en het decreet Integraal Waterbeleid zullen in 2008 ontwerp-milieudoelstellingen voor oppervlaktewater en grondwater beschikbaar zijn. Deze kunnen een invloed hebben op de langetermijndoelstellingen.

- In heel Vlaanderen richtwaarde voor gehalte orthofosfaat in grondwater (0,17 mg P/l), norm voor gehalte orthofosfaat in oppervlaktewater (0,3 mg P/l) en richtwaarde voor nitraat (5,6 mg N/l) halen. Gebiedsgericht: geen achteruitgang t.o.v. 1992
- Voor het compartiment bodem wordt gestreefd naar een overschot op de bodembalans van 35 kg N/ha

PLANDOELSTELLINGEN

- De totale NH₃-emissie verminderen tot maximum 45 kton tegen 2010, er wordt gestreefd naar een verdere reductie tot 40,7 kton (2010)
- Voldoen aan de grenswaarde van 10 mg/l N (nitraat en nitriet) en geen overschrijdingen meer van de maximale nitraatnorm van 50 mg/l in oppervlaktewater (2010)
- Geen overschrijdingen meer van de maximale nitraatnorm van 50 mg/l in grondwater (2010)
- Overschot op de bodembalans is maximaal 70 kg N/ha (2010)
- 40% van de meetplaatsen van het oppervlaktemeetnet voldoet aan de basiskwaliteit voor orthofosfaat (0,3 mg P/l) (2010)
- In 2010 wordt maximaal 44 miljoen kg P₂O₅ en 108 miljoen kg N uit dierlijke mest op Vlaamse landbouwgrond gebracht

AANPAK

Binnen de huidige maatregelen worden accentverschuivingen voorzien conform de beslissing van het Vlaams Parlement over het nieuwe mestbeleid. Het beleid wordt aanzienlijk aangescherpt.

Vlaanderen is volledig als kwetsbaar gebied aangeduid, met aangescherpte bemestingsnormen en een kortere uitrijperiode. Afwijking op de strenge bemestingsnorm in de kwetsbare gebieden (derogatie) werd in 2007 onderhandeld met de Europese Commissie en bekomen tot 2010 voor enkele specifieke situaties. De opslagcapaciteit voor dierlijke mest wordt uitgebreid. De uitscheidingscijfers en emissiecijfers worden aangepast zodat zij beter de reële uitscheiding benaderen. De bemestingsnormen voor P₂O₅ worden aanzienlijk aangescherpt en P₂O₅ uit chemische mest wordt verboden, gezien de fosforaanrijking van de Vlaamse bodems. Bemestingsvoorwaarden in natuurgebieden zullen herbekeken worden.

Het meststoffengebruik in de tuinbouw krijgt een meer concrete invulling, zoals voorzien in het nieuwe Mestdecreet. Er wordt een aangifteplicht ingevoerd voor tuinbouwbedrijven met substraatteelt. Deze bedrijven worden tevens verplicht om opslagcapaciteit te voorzien voor het drainwater dat niet hergebruikt wordt als voedingswater. Voor de tuinbouw in volle grond worden bijkomende bemestingsnormen toegepast.

De handhaving zal worden versterkt met aandacht voor een correcte mestafzet, het respecteren van de bemestingsnormen, het verlagen van nitraatresiduwaarden, er zullen begeleidende en sensibiliserende maatregelen zoals bedrijfsdoorlichting, teelt- en bemestingsplan en een bemestingsregister uitgewerkt worden. Ook het vervoer zal strenger opgevolgd worden o.a. via een AGR-GPS-systeem voor bepaalde erkende mestvoerders.

De mestproductie zal onder controle worden gehouden via een systeem van nutriëntenemissierechten. Bedrijfsontwikkeling kan enkel met milieuwinst door afroming van nutriëntenemissierechten. Zolang de nutriëntenbalans in het Vlaamse gewest niet in evenwicht is, zullen bedrijven kunnen groeien mits ze hun mestverwerkingsplicht vervuld hebben, 25% van de aangevraagde netto-uitbreiding verwerken en de volledige uitbreiding verwerken en in de mate dat er in het Vlaamse Gewest meer dan 13 miljoen kg N wordt verwerkt zodat in dat geval de druk op de Vlaamse bodem alleszins verminderd wordt. De heffingen worden afgeschaft, er wordt gekozen voor het instrument van de administratieve geldboetes.

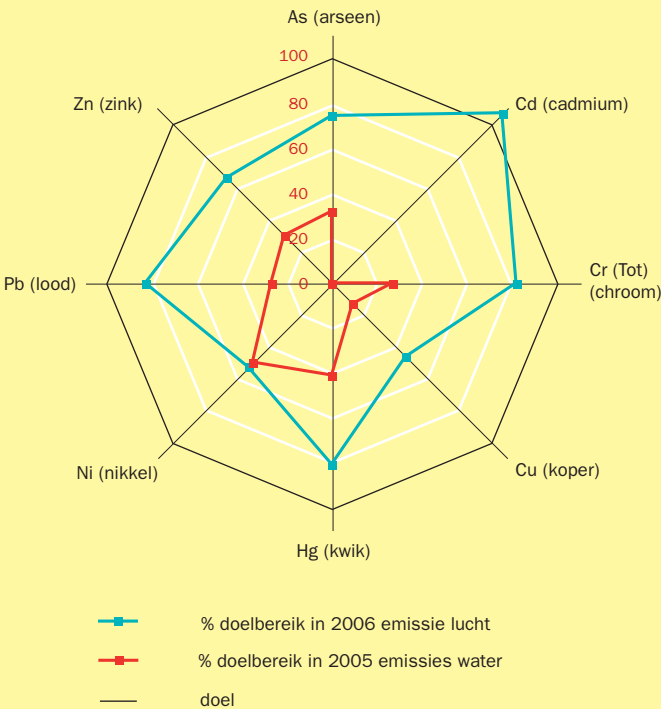
Er wordt bijkomend wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd naar bemestingsnormen, de nitraatstikstofresidunorm, de nitraatstikstofresidumetingen in de tuinbouw, een procesfactor voor grondwater en de kritische fosfaatverzadigingsgraad voor fosfaatdoorslag. De Vlaamse Regering stelt tegen eind 2008 een nitraatresiduwaarde en een nitraatresidu-richtwaarde vast, die vanaf 1 januari 2009 zullen gelden. Deze laatste geldt als criterium voor het toekennen van bepaalde bijkomende financiële stimuli aan landbouwers.

De nieuwe maatregel voor de periode 2008-2010 is de uitvoering van het nieuwe Mestdecreet.

Zware metalen

Emissie van zware metalen naar lucht en water

% doelbereik ten aanzien van het MINA-plan 3 doel

6 verspreiding van milieugevaarlijke stoffen

LANGETERMIJNDOELSTELLING (2025)

- Streven naar concentraties in het milieu, dichtbij achtergrondwaarden voor natuurlijk voorkomende stoffen en nulbenaderende concentraties voor synthetische stoffen, waarbij in eerste instantie het risico voor mens en milieu tot een aanvaardbaar en zo mogelijk verwaarloosbaar niveau wordt teruggebracht

23

PLANDOELSTELLINGEN EN RICHTINGGEVENDE DOELSTELLINGEN

De oorspronkelijke richtinggevende doelstelling die streeft naar een reductie van de PM₁₀-concentratie tot 20 µg/m³ tegen 2010 lijkt voor de Europese Unie als geheel te hoog gegrepen en is dan ook uit de nieuwe ontwerp-richtlijn luchtkwaliteit geschrapt. Ter vervanging werd de norm voor PM_{2,5} geïntroduceerd. De richtinggevende doelstelling wordt aangepast naar deze nieuwe Europese ontwerp-richtlijn luchtkwaliteit.

Sinds 2005 geldt er een nieuwe Europese daggemiddelde grenswaarde voor PM₁₀. Deze Europese daggemiddelde grenswaarde blijkt strenger te zijn dan de jaargemiddelde grenswaarde en wordt bijgevolg toegevoegd.

De vierde dochter-richtlijn Lucht bevat streefwaarden voor de concentratie van As, Cd en Ni in de lucht die zoveel mogelijk bereikt moeten worden voor einde 2012. Deze Europese streefwaarden worden als richtinggevende doelstellingen opgenomen.

Voor Benzo(a)pyreen wordt de Europese streefwaarde als bijkomende richtinggevende doelstelling opgenomen. Benzo(a)pyreen is van de PAK's in de lucht de component met het grootste carcinogeen effect en wordt gebruikt als merker voor het carcinogene risico van PAK's in de lucht.

De plandoelstelling voor de emissie van dioxines wordt stevig aangescherpt zodat ze aangepast is aan recente data en met als opzet nog een (beperkte) emissiereductie ten opzichte van de huidige situatie te verwezenlijken.

PLANDOELSTELLINGEN

- Reduceren van emissies van zware metalen naar lucht met 70% (t.o.v. 1995) (2010)
- Reduceren van emissies van zware metalen naar water met 50% (t.o.v. 1998) (2010)
- (PAK's) Reduceren van de emissie naar lucht tot maximaal 192 ton (2010)
- (Bestrijdingsmiddelen) Reduceren van verspreidings-equivalenten met 50% (t.o.v. 1990) (2010)
- (Dioxines) Reduceren van de emissies naar de lucht tot maximaal 40 g TEQ/jaar (2010)
- Vermijden van overschrijdingen van een jaargemiddelde PM₁₀-concentratie van 40 µg/m³ (2010)
- Vermijden van meer dan 35 overschrijdingen op jaarbasis van een PM₁₀-daggemiddelde concentratie van 50 µg/m³ (2010)

RICHTINGGEVENDE DOELSTELLINGEN

- Vermijden van overschrijdingen van 1 ng/m³ benzo(a)pyreen in de PM10-fractie uitgemiddeld over een kalenderjaar (2012)
- Vermijden van overschrijdingen van de streefwaarden voor de concentratie van As, Cd en Ni van respectievelijk 6 ng/m³, 5 ng/m³ en 20 ng/m³ voor het gehalte in de PM10-fractie uitgemiddeld over een kalenderjaar (2012)
- (Dioxines) Reduceren van de depositie tot maximaal 26 pg/m².dag (maandgemiddelde) (2010)
- Reduceren van de PM2,5-jaargemiddelde concentratie tot 25 µg/m³ (2010)

AANPAK

Het PAK- en dioxinebeleid richt zich in de komende periode voornamelijk op de bevolking. Via sensibilisering en de introductie van emissienormen voor nieuwe kachels op vaste brandstoffen worden bijkomende reducties beoogd. Voor dioxines is de aandacht ook gericht op de emissie afkomstig van afvalverbranding in open vuren en tonnen.

In functie van overschrijdingen van de normen voor fijn stof worden maatregelen opgenomen in fijnstofplannen.

Reductieplannen voor As, Cd en Ni bij verschillende bedrijven zijn nu al opgelegd en in uitvoering. Indien blijkt dat het behalen van de streefwaarden voor As, Cd en Ni in PM10-stof in het gedrang komt worden de reductieplannen geëvalueerd en kunnen bijkomende maatregelen opgelegd worden, al dan niet op basis van studies die de bronnen in kaart brengen.

Voor het behalen van de doelstelling m.b.t. tot de emissie van zware metalen naar water worden maatregelen opgenomen in de stroomgebiedbeheerplannen van eind 2009 in uitvoering van de Europese kaderrichtlijn Water. Het resultaat hiervan tegen 2010 zal echter beperkt zijn. Cadmium en kwik zijn in dat kader aangemerkt als prioritaire gevaarlijke stof en lood en nikkel als prioritaire stof.

Voor het behalen van de doelstelling m.b.t. bestrijdingsmiddelen worden voor diffuse en puntbronnen maatregelen opgenomen in de stroomgebiedbeheerplannen. Er zullen nog bijkomende initiatieven moeten worden genomen die de afhankelijkheid aan gewasbeschermingsmiddelen doen afnemen.

Op de lijst van prioritaire (gevaarlijke) stoffen van de kaderrichtlijn Water zijn een aantal bestrijdingsmiddelen terug te vinden. Op termijn worden deze bestrijdingsmiddelen, met uitzondering van isoproturon en chloorpyrifos, niet meer gebruikt binnen Europa (in uitvoering van de Richtlijn 91/414).

Het accent van het project 'Beleid milieugevaarlijke stoffen' wordt verschoven tengevolge van nieuwe Europese initiatieven zoals REACH en de verhoogde aandacht voor nieuwe pollutanten. De nadruk wordt gelegd op de verdere ontwikkeling en uitvoering van het fijn stof beleid en de doorwerking van het Europese beleid milieugevaarlijke stoffen (kaderrichtlijn Water en de vierde dochterrichtlijn Luchtkwaliteit).

verontreiniging en aantasting van de bodem

BODEMVERONTREINIGING

LANGETERMIJNDOELSTELLING

- De sanering van de urgente historische bodemverontreinigingen is vóór 2021 aangevat
- Alle historische bodemverontreinigingen, die een ernstige bedreiging vormen, worden vóór 2036 gesaneerd

PLANDOELSTELLINGEN

Beide plandoelstellingen worden aangepast aan de nieuwe planperiode. Een minder sterke stijging t.o.v. de voorbije jaren wordt verwacht gezien de impact van het nieuwe bodemsaneringsdecreet en de accenten die worden gelegd o.a. op de uitwerking van beheersscenario's en de integrale aanpak van bodemverontreiniging bij de ontwikkeling van brownfields, potentieel verontreinigde woonzones en complexe verontreinigingen.

- 37% (+/- 28.000 gronden) van de gronden met potentieel bodembedreigende inrichtingen of activiteiten is onderzocht (2010)
- De sanering van 31% (+/- 3.300 gronden) van de gronden met historische bodemverontreiniging is minstens opgestart (d.w.z. een project is conform verklaard) (2010)

AANPAK

Het accent in de periode 2008-2010 ligt op de uitvoering van het nieuwe decreet betreffende bodemsanering en bodembescherming en het decreet m.b.t. de Brownfieldconvenanten via overeenkomstige uitvoeringsbesluiten.

Bij de opvolging van vrijwillige en verplichte bodemsaneringen ligt de nadruk op een optimalisatie van de processen en procedures i.k.v. de behandeling van dossiers van verontreinigde gronden. Een ander accent is het streven naar een betere samenwerking met bedrijven of relevante bedrijfssectoren via het afsluiten van bedrijfspecifieke overeenkomsten.

De ambtshalve bodemsanering zal in de periode 2008-2010 op een meer planmatige, geïntegreerde wijze worden aangepakt. Bij de uitvoering wordt voorrang geven aan het zo snel mogelijk wegnemen van de meest ernstige risico's én aan projecten die door integratie een maatschappelijke meerwaarde betekenen. Voor de ontwikkeling van brownfields en voor de aanpak van potentieel verontreinigde woonzones worden scenario's uitgewerkt tegen eind 2010. De aanpak van vervuilde bedrijfsgronden wordt verder verbeterd d.m.v. een optimale samenwerking en kostendeling tussen de Vlaamse overheid, de gemeenten en de private sector.

In uitvoering van het aangepaste bodemdecreet wordt verder gestreefd naar de oprichting van bodemsaneringsorganisaties voor een goede coördinatie van de saneringsproblematiek op sectorniveau.

WATERBODEMVERONTREINIGING

26

LANGETERMIJNDOELSTELLING (2016)

- Afronden van de sanering van de waterbodems waarvan de verontreiniging een ernstige bedreiging vormt

PLANDOELSTELLINGEN

Op basis van definitieve bekkenbeheersplannen en de globale prioriteitenlijst, vast te leggen door de Vlaamse Regering, wordt in 2008 een nieuwe plandoelstelling bepaald.

AANPAK

De aanpak van de waterbodemproblematiek wordt bekeken als onderdeel van Europese kaderrichtlijn Water. Het recente ontwerp sectoraal uitvoeringsplan Bagger – en Ruimingspecie (SUP) reikt oplossingen aan voor het waterbodenvraagstuk en er zijn scenario's met een overeenkomstig kostenplaatje beschikbaar. Daarnaast voorzien de bekkenbeheersplannen in een prioriteitenstelling en acties m.b.t. waterbodemsanering. Een accent bij het ruimen en saneren van waterlopen ligt ook op de geïntegreerde, planmatige aanpak van waterbodems in grootschalige, complexe situaties.

Het project 'Waterbodemverontreiniging' wordt geactualiseerd van zodra het SUP definitief is goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Nieuwe accenten voor het project zijn mogelijk de opvolging van de effecten van de ruiming op de waterbodemkwaliteit (bv. opnemen van kwantiteitsgegevens in de waterbodemdatabank) en/of het uitwerken van een opvolgingssysteem voor het hergebruik van de ruimingspecie.

In 2008-2010 gaat verder extra aandacht naar de aanleg van sedimentvangen als preferentiële bezinkingsplaatsen voor slib.

BODEMAANTASTING

LANGETERMIJNDOELSTELLING

- Het behoud van de multifunctionaliteit van bodems die op dit ogenblik nog multifunctioneel zijn
- Tegen 2015 zijn erosiebestrijdingsmaatregelen op het terrein uitgevoerd voor minimaal 75% van de actuele erosieknelpunten. Voor minstens 25% van de potentiële erosieknelpunten wordt de huidige situatie op het terrein bestendig

27

PLANDOELSTELLINGEN

De uitvoering van het Erosiebesluit is op kruissnelheid waarbij een verdere toename van het aantal ingediende gemeentelijke erosiebestrijdingsplannen wordt verwacht.

- Voor alle gemeenten met erosieknelpunten is een erosiebestrijdingsplan opgesteld (2010)
- Erosiebestrijdingsmaatregelen op het terrein zijn uitgevoerd voor minimaal 35% van de actuele erosieknelpunten en voor minstens 20% van de potentiële erosieknelpunten is de huidige situatie op het terrein bestendig (2010)

AANPAK

In 2008-2010 ligt het accent op de doorwerking van het Europese beleid, het streven naar de verdere integratie met het beleidsdomein Landbouw – o.a. door uitbreiding van de oppervlakte waarop verplicht erosiebestrijdingsmaatregelen moeten genomen worden – en de verderzetting van de maatregelen naar landbouwers en lokale besturen.

Verder ligt het accent op de verdere ontwikkeling van het juridisch en beleidskader, in het bijzonder de verdere uitwerking van de Europese Thematische Strategie en Ontwerpkaderrichtlijn Bodembescherming en op de uitvoering van erosiebestrijdingsmaatregelen (project 'Bodembescherming').

8 verontreiniging door afvalstoffen

LANGETERMIJNDOELSTELLING

- De afvalproductie en de hieraan verbonden milieudruk is teruggedrongen tot een niet te vermijden minimum

PLANDOELSTELLINGEN

Er wordt verder gestreefd naar een daling van de hoeveelheid primair bedrijfsafval. Indien hierbij preventie en/of hergebruik niet haalbaar is, wordt teruggevalLEN op de best mogelijke vorm van afvalverwerking. Er wordt hierbij niet op de totale hoeveelheid secundair afval gefocust maar wel op de verschuivingen in het aandeel recyclage, verbranden (met/zonder energierecuperatie) en storten. Bij eindverwerking ligt het accent op een vermindering van de hoeveelheid gestort bedrijfsafval.

Voor huishoudelijke afvalstoffen wordt gestreefd naar een consolidatie van de behaalde resultaten. Zo behoort Vlaanderen op Europees vlak inmiddels bij de koplopers.

- De hoeveelheid primaire bedrijfsafvalstoffen verminderen t.o.v. 2002 (2010)
- De productie van bedrijfsafval blijft meer achter op de economische groei t.o.v. 2002 (2010)
- De hoeveelheid gestort bedrijfsafval vermindert met minstens 20% t.o.v. 2000 (2010)
- De totale hoeveelheid huishoudelijk afval blijft minstens gelijk of vermindert t.o.v. 2000 (2010)
- De productie van huishoudelijk afval blijft meer achter op de groei van de consumptie t.o.v. 2000 (2010)
- De hoeveelheid definitief verwijderd huishoudelijk afval vermindert tot gemiddeld 150 kg per inwoner (2010)

AANPAK

Een aanvulling op het lopende beleid is de verruiming van afvalbeheer naar duurzaam materialenbeheer. Bij de ontwikkeling van nieuwe of bijsturing van bestaande instrumenten of maatregelen zullen stapsgewijze innovaties worden doorgevoerd. Parallel aan de verruiming is ook een transitieproces naar duurzaam materialenbeheer opgestart dat zich richt op radicale innovaties (zie 'Algemeen kader').

In functie van de resultaten van multicriteria-analyse (MCA) zal het beleid verder worden georiënteerd op de bedrijfsafvalstoffen met de grootste milieupact. Daarnaast wordt een nog ruimer analysemodel ontwikkeld voor Vlaanderen waar economische en milieugegevens aan elkaar worden gekoppeld (Vlaams milieu-input-outputmodel). Dit model wordt in de periode 2008-2010 verder geoperationaliseerd.

Voor een meer milieugerichte product- en productieontwikkeling door de industrie wordt de instrumentenmix geoptimaliseerd met specifieke aandacht naar de haalbaarheid van dwingende beleidsinstrumenten, heffingen en

taksen en eventuele nieuwe instrumenten (bv. peterschapsprojecten, benchmarkingconvenant). De mogelijkheden voor meting van afvalpreventie/eco-efficiëntie worden verbeterd en uitgebreid. Hierbij aansluitend wordt gestreefd naar de toepassing van de eco-efficiëntiescan bij 1.000 bedrijven tegen 2010. Aansluitend op de aanpak voor duurzaam materialenbeheer, wordt een lange-termijnvisie ontwikkeld waarbij de aanpak inzake afvalpreventie/eco-efficiëntie in een breder maatschappelijk kader wordt geplaatst.

Het nieuw Uitvoeringsplan Milieuverantwoord beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen (SUP HA) wordt uitgevoerd met een aantal accent(verschuiving)en. Dit zijn in hoofdlijnen: grotere inspanningen voor preventie, de optimalisering van de bestaande of implementatie van nieuwe systemen of instrumenten om de consument tot milieuverantwoorde consumptie aan te zetten, de optimalisering van de selectieve inzameling en zo eenvoudig mogelijke en transparante sorteerregels. Ook wordt de nadruk gelegd op de voorbeeldfunctie van de overheid.

Inzake milieuverantwoorde recuperatie en eindverwerking wordt een geïntegreerde beleidsvisie uitgewerkt. Voor biomassa afval wordt dit uitgewerkt in het kader van het actieplan Groene Stroom van de Vlaamse Regering.

Selectieve inzameling en sortering worden verder gericht op het verhogen van de kwaliteit van de te recycleren afvalstoffen waardoor ze sneller op de recyclemarkt kunnen terechtkomen. Er wordt ook nagegaan hoe de terughoudendheid ten aanzien van het gebruik van gerecycleerde materialen en producten kan worden weggewerkt.

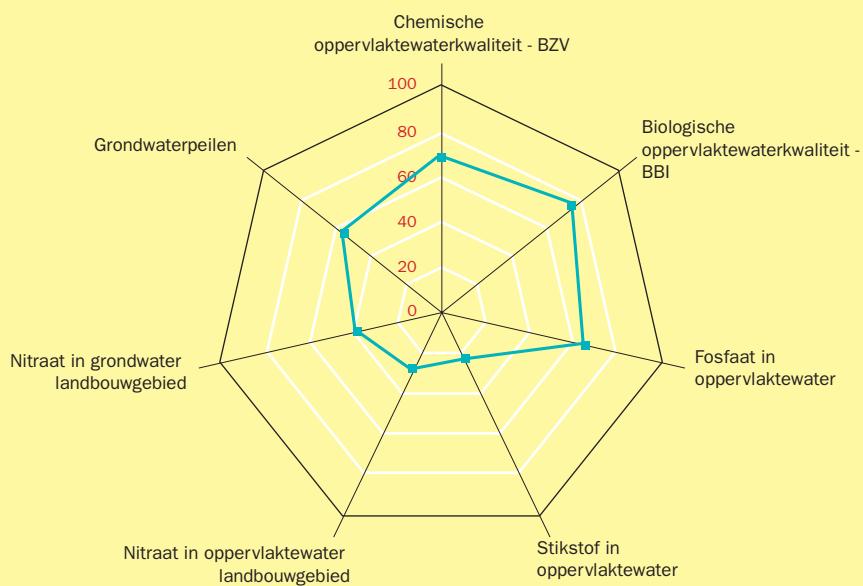
In overleg met de betrokkenen wordt een verdere aanpassing van het milieuhetfingensysteem voor storten en verbranden onderzocht. Centraal hierbij staat de omschakeling van de huidige inputheffing op het verbranden van afvalstoffen naar een systeem dat in de toekomst is gebaseerd op de aard en hoeveelheid van emissies bij thermische processen.

Om het storten van hoogcalorisch afval versneld af te bouwen, zal de nadruk naast selectieve inzameling ook worden gelegd op het ontwikkelen van een gepaste capaciteit met verhoogde energetische benutting (bv. WKK, co-verbranding, gunstige locatie) en op de nauwe opvolging van de stortverboden voor bedrijfsafvalstoffen.

Water

Waterkwaliteit en waterreserves

% doelbereik in 2006 ten aanzien van het MINA-plan 3 doel

9 verstoring van watersystemen

INTEGRAAL WATERBELEID

LANGETERMIJNDOELSTELLINGEN (2025)

- Bereiken van een goede toestand van de watersystemen;
- Voor oppervlaktewater betekent dit ten minste een goede ecologische, kwantitatieve en chemische toestand voor natuurlijke oppervlaktewaterlichamen en een goed ecologisch potentieel en goede chemische toestand voor kunstmatige en sterk veranderde waterlichamen
- Voor grondwater betekent dit dat de kwantitatieve en de chemische toestand van de grondwaterlichamen ten minste goed moeten zijn

31

PLANDOELSTELLINGEN

Voor plandoelstellingen wordt verwezen naar de thema's 'Verontreiniging van oppervlaktewater' en 'Verdroging'.

AANPAK

Hier en daar worden de maatregelen uitgebreid of aangepast aan de verlengde planperiode; bv. voor de bekken- en deelbekkenbeheerplannen en de monitoringprogramma's zal het accent verschuiven van opmaak naar uitvoering, de verplichte deadlines voor de periode 2008-2010 zullen worden opgenomen etc. Essentieel voor het vervolgetraject blijft daarnaast de realisatie van het integraal waterbeleid op het terrein. Cruciaal is de nood aan verdergaande afstemming met het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening. Ook een volgehouden intergewestelijke en internationale afstemming blijft een belangrijk punt.

De ontwerp-milieudoelstellingen voor oppervlaktewater en grondwater zullen begin 2008 beschikbaar zijn, zodat de Vlaamse Regering de vaststellingsprocedure kan starten. Daarnaast moet de uitwerking van de watertoets en van de financiële instrumenten van het DIW nog worden afgerond. Ook het Rubiconfonds, dat medio 2003 werd opgericht met de bedoeling om de middelen van planbaten-heffingen voor bedrijventerreinen aan te wenden voor maatregelen ter bestrijding van wateroverlast, wordt geoperationaliseerd. Tenslotte zal in 2008 de noodzaak van een uitvoeringsbesluit inzake het beheer van de oeverzones worden onderzocht.

Eind 2008 dienen de ontwerp-stroomgebiedbeheerplannen en maatregelenprogramma's voor de Vlaamse delen van de Schelde- en Maasgebiedsdistricten in openbaar onderzoek te gaan, om vervolgens tegen eind 2009 vastgesteld te worden door de Vlaamse Regering. Parallel daarmee worden eind 2009 de overkoepelende stroomgebiedbeheerplannen en maatregelenprogramma's voor de internationale stroomgebiedsdistricten van Schelde en Maas opgemaakt. De klemtoon zal liggen op de grensoverschrijdende samenwerking. Tenslotte dient uiterlijk eind 2010 de Vlaamse Regering een tweede Waterbeleidsnota goed te keuren.

De door de KRW verplichte monitoringprogramma's, met onder meer verscheidene nieuwe kwaliteitselementen betreffende biologie, fysico-chemie en hydro-morfologie, worden operationeel.

Ter onderbouwing van de stroomgebiedbeheerplannen en maatregelenprogramma's komt er bijkomend onderzoek naar de invloed van klimaatverandering op watersystemen, zowel m.b.t. de watervoorraden en de hoogwaterproblematiek als naar de samenstelling van de ecosystemen.

VERONTREINIGING VAN OPPERVLAKTEWATER

PLANDOELSTELLINGEN

De KRW legt op dat de milieudoelstellingen voor oppervlaktewater betrekking moeten hebben op de chemische en de ecologische toestand of potentieel en voor grondwater de kwantitatieve en de chemische toestand. Het decreet voegt hier nog milieukwantiteitsnormen voor oppervlaktewater aan toe evenals milieukwaliteitsnormen voor de waterbodem. Het bestaande beoordelingskader zal dus worden uitgebreid en een aantal bestaande normen worden aangepast. De eind 2009 vast te stellen stroomgebiedbeheerplannen en bijhorende maatregelenprogramma's dienen gericht te zijn op het bereiken van deze nieuwe milieudoelstellingen tegen uiterlijk 22 december 2015. De komende periode bevat dus twee belangrijke mijlpalen relevant voor het behalen van een bepaald oppervlaktewaterkwaliteit. In het kader van het vastleggen van de milieudoelstellingen zal de BZV-indicator waarschijnlijk vervangen worden.

Het heeft weinig zin om via de verlenging van het MINA-plan 3 op deze beslissingen een voorafname te doen. De bestaande plandoelstellingen inzake waterkwaliteit worden bijgevolg vooruitgeschoven. De plandoelstelling inzake het voorkomen van achteruitgang en stand-still wordt wel al gedeeltelijk bijgestuurd met oog op bruikbaarheid voor sturing en evaluatie van het beleid enerzijds en aansluiting bij het DIW anderzijds.

Om een nauwkeurigere opvolging van de gewestelijke engagementen toe te laten, wordt de plandoelstelling m.b.t. waterzuivering aangevuld met een doelstelling over de aansluitingsgraad.

- Het aantal meetplaatsen dat voldoet aan de basiskwaliteit voor biologische kwaliteitsnorm verhogt tot 40% (2010)
- De biologische kwaliteit van de meetplaatsen mag niet verslechteren (continu)
- Verhogen van de zuiveringsgraad huishoudens tot 80% (2010)
- Verhogen van de aansluitingsgraad tot 100% (2010)

AANPAK

Voor stedelijk afvalwater dringt een verdere realisatie van investerings- en optimalisatieprogramma's zich sterk op om de doelstellingen van de KRW te halen. Daarnaast moet de verdunnings- en overstortproblematiek dringend worden aangepakt.

De ingezette inhaaloperatie (ERSA-P) wordt aangevuld met een ERSA-P-bis (agglomeraties tot 10.000 IE). Deze projecten zijn pas opgestart en komen stil aan op kruissnelheid.

De eerste definitieve zoneringsplannen worden verwacht vanaf 2008. De zone-ringsplannen dienen vervolgens als basis voor een gebiedsdekkend uitvoeringsplan dat de prioritering en timing van alle projecten vastlegt evenals de verantwoordelijkheid ervoor van het Gewest, dan wel de gemeente.

Bovenop de effluentnormen wordt gemikt op een optimalisatie van het functioneren van de RWZI's via een resultaatgerichte beheersovereenkomst met NV Aquafin. Er komt een verdere uitbouw van het economisch toezicht via o.a. normering en benchmarking teneinde de kostenefficiëntie van de verschillende actoren te meten. Na de aanpassing van het reglementair kader moet er aandacht zijn voor de handhaving van deze reglementering en meer garanties op de goede werking van de individuele zuivering.

Voor bedrijfsafvalwater wordt enerzijds prioriteit gegeven aan de uitvoering van het Reductieprogramma Lozing Gevaarlijke Stoffen. Anderzijds zullen de sectorale lozingsvoorwaarden herzien worden steunend op o.a. de Europese BREF-documenten (BBT-referentiedocumenten) en eigen Vlaamse BBT-studies. De BREF-documenten zullen vertaald worden in Vlaamse BBT-studies.

Er zal voorbereidend werk gebeuren om het afvalwaterheffingsstelsel voor oppervlaktewater- en rioollozers aan te passen en te vereenvoudigen.

VERDROGING

LANGETERMIJNDOELSTELLINGEN (2015)

- Het zoveel mogelijk behouden en herstellen (tot op nader te bepalen of van toepassing zijnde referentieniveaus) van de natuurlijke werking van watersystemen en van de hydromorfologische structuur (met uitzondering van kunstmatige waterlichamen) en de goede kwantitatieve toestand van oppervlaktewaterlichamen;
- Bereiken van een gewenste grondwaterstand en een evenwicht tussen onttrekkingen (inbegrepen de natuurlijke afvoer) en aanvulling van grondwater in elk grondwaterlichaam, die voldoen aan de door de Vlaamse Regering vastgestelde milieukwantiteitsnormen voor het betreffende grondwaterlichaam

PLANDOELSTELLINGEN

Net zoals voor waterkwaliteit (Verontreiniging van oppervlaktewater) worden ook hier nog geen beslissingen genomen vooruitlopend op de milieudoelstellingen en stroomgebiedbeheerplannen.

Voor inrichting wordt intussen wel een meer outputgerichte doelstelling toegevoegd in kader van de opvolgbaarheid. Voor verwerving van oeverzones zal de doelstelling meer via beheersovereenkomsten nagestreefd worden.

Qua watergebruik wordt de plandoelstellingen aangepast in functie van nieuwe gegevens en gericht op het behoud van de gedane inspanningen.

- Verbeteren van de structuurkwaliteit van de waterlopen (continu)
- Gemiddeld 6 km per jaar structuurherstel voor waterlopen van eerste categorie via ecologische herinrichting % (continu)
- Bijkomend beschermen van 400 ha oeverzones (waarvan minstens 25% via verwerving) ten opzichte van 2002 (2010)
- Waterpeil watervoerende lagen blijft minstens status quo (2010)
- Afname drinkwatergebruik bij bevolking tot 215 mio m³ (2010)
- Stijging hemelwatergebruik bij bevolking met 5 mio m³ t.o.v. 2007 (2010)
- Beperking industrieel watergebruik (exclusief koelwater) tot 350 mio m³ (2010)
- Afname watergebruik landbouw tot 43 mio m³ (2010)

AANPAK

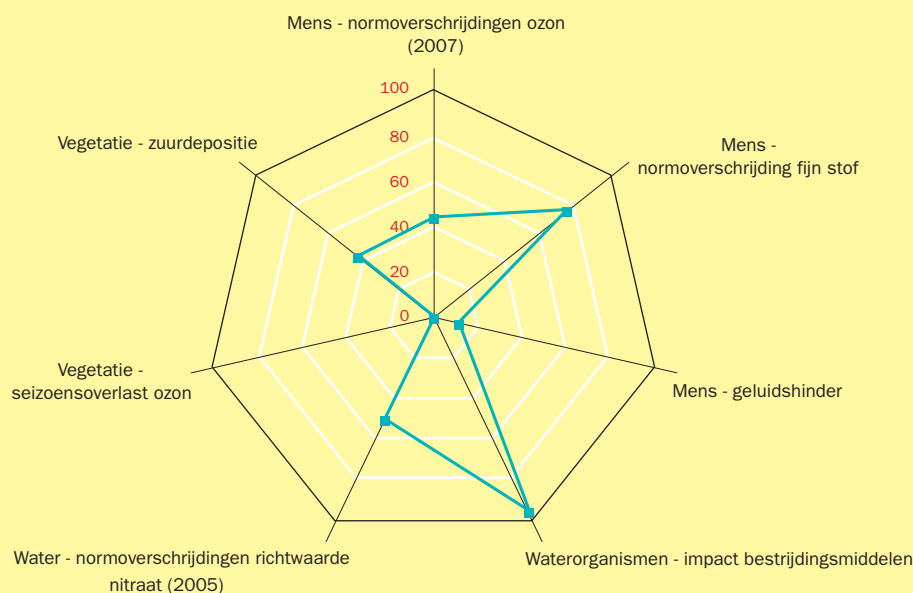
De uitvoering van acties en investeringen, vermeld in de bekkenbeheerplannen, krijgen bijzondere aandacht. Met het oog op de lokale waterbeheerprojecten zullen vanuit het Vlaamse Gewest initiatieven worden genomen om de polders en wateringen te herwaarderen/reorganiseren. Mogelijke fusies of gebiedsuitbreidingen worden onderzocht en waar zinvol doorgevoerd.

Het grondwaterheffingenbeleid zal verder gedifferentieerd worden met een laag- en gebiedsfactor. Het vergunningenbeleid verloopt aangepast aan de toestand van het grondwaterlichaam. De recent ontwikkelde indicator zal verder opgevolgd en verfijnd worden.

Milieuverontreiniging

Impact van milieuverontreiniging op mens en natuur

% doelbereik in 2006 ten aanzien van het MINA-plan 3 doel

10 hinder

36

Het accent binnen dit hoofdstuk ligt op het Schriftelijk Leefomgevingsonderzoek (SLO) en het Milieuklachten Registratie- en Opvolgingsysteem (MKROS). Begin 2008 wordt een derde SLO uitgevoerd. Vanaf 2008 kan ook gerapporteerd worden over de meldingen van milieuhinder, die via MKROS worden geregistreerd. Voor de periode 2008-2010 is de volgende nieuwe maatregel voorzien: evalueren op welke wijze principes van milieuzonering voor hinderlijke inrichtingen op bedrijventerreinen al dan niet binnen ruimtelijkeordeningsprocessen en –plannen opgenomen kunnen worden.

VERSTORING DOOR GELUID

LANGETERMIJNDOELSTELLINGEN

- Percentage potentieel ernstig gehinderden door geluid, rekening houdend met het verschil in hinder veroorzaakt door verschillende types geluidsbronnen, verminderen tot maximaal 10% van de totale bevolking in Vlaanderen
- Percentage van de totale bevolking dat blootgesteld wordt aan wegverkeerslawaai ($LA_{eq} > 65$ dB(A)) overdag buiten voor de gevel van de woning reduceren tot ten hoogste 15% van de bevolking tegen 2020
- Na de opmaak van de actieplannen in het kader van de Europese richtlijn 2002/49/EG i.v.m. omgevingslawaai worden de langetermijndoelstellingen, indien nodig, aangepast aan deze nieuwe inzichten. Hierbij zal o.a. rekening worden gehouden met het geluid afkomstig van weg- en spoorverkeer, luchthavens en stadslawaai.

PLANDOELSTELLINGEN

Ook een eventuele herziening van de plandoelstellingen wordt pas mogelijk na opmaak van de actieplannen in het kader van de Europese richtlijn.

- In 2010 ligt het aantal potentieel ernstig gehinderden door geluid niet hoger dan 15% van de bevolking
- Afspraken maken over een totale oppervlakte aan stiltegebieden van minstens 300 km² (2010)

AANPAK

De focus zal liggen op de uitvoering van de EU-richtlijn Omgevingslawaai. Tegen midden 2008 worden de eerste actieplannen in verband met de drukste wegen en spoorwegen en de grootste agglomeraties opgesteld op basis van de geluidskaarten, die momenteel in opmaak zijn. Voor de luchthavens zijn de geluidskaarten beschikbaar en worden de nodige maatregelen getroffen binnen het globaal overleg in het kader van de luchthavenproblematiek.

VERSTORING DOOR GEUR

LANGETERMIJNDOELSTELLING

- Terugbrengen van het aantal gehinderden door geur tot 12% en het aantal ernstig gehinderden tot 0% tegen 2012

37

PLANDOELSTELLINGEN

De plandoelstellingen werden aangepast zodat ze een tussenstap blijven op het traject met als doel het halen van de langetermijndoelstellingen.

- Het aantal gehinderden terugbrengen tot 15% (2010)
- Verminderen van het aantal ernstig gehinderden tot 3% (2010)
- Verminderen van het aantal bronnen van structurele geurklachten verbonden aan vergunningsplichtige inrichtingen (2010)

AANPAK

De focus ligt in de komende periode op de uitvoering van instrumenten zoals de geuraudit, geurbeheersplan en geurnormen, waarrond de voorbije jaren grondig voorbereidend werk werd verricht. Op basis van verder onderzoek en overleg zal bekeken worden welke van deze instrumenten en maatregelen de beste perspectieven bieden en vanaf 2008 worden uitgevoerd.

VERSTORING DOOR LICHT

LANGETERMIJNDOELSTELLINGEN

Verminderen van de hemelluminantie van kunstmatige lichtbronnen, zodat ook in Vlaanderen gebieden tot stand worden gebracht waarbij de natuurlijke hemelluminantie maximaal hersteld wordt

PLANDOELSTELLINGEN

De indicatoren om deze doelstellingen op te volgen, zijn nog in ontwikkeling.

- Nieuwe lichtvervuiling voorkomen en bestaande lichtvervuiling verminderen
- In 2010 komen er geen gebieden meer voor met een kunstmatige hemelluminantie groter dan 9 keer de natuurlijke hemelluminantie (tussen 0u30 en 5u): dit is de categorie gebieden waar de kunstmatige hemelglod nu het grootst is (2010)

AANPAK

De nadruk blijft liggen op sensibilisering, bv. m.b.t. de verlichting van het publiek domein. Daarnaast wordt ook nadruk gelegd op beleidsonderbouwing. Op basis van bijkomend onderzoek wordt onder andere de mogelijkheid om het summier wetgevend kader uit te breiden, in kaart gebracht.

11 versnippering

38

LANGETERMIJNDOELSTELLING

Optimaliseren van de ecologische samenhang van terrestrische en aquatische biotopen in functie van het in stand houden, ontwikkelen of herstellen van leefbare (meta)populaties voor zoveel mogelijk doelsoorten

PLANDOELSTELLINGEN

Op initiatief van Vlaanderen werd de BENELUX-beschikking, waarop de doelstelling uit het MINA-plan 3 gebaseerd was, geëvalueerd. De algemene conclusie is dat al heel wat knelpunten weggewerkt zijn maar dat de voorziene timing niet haalbaar is en dat voorlopig gefocust zou moeten worden op de prioritaire waterlopen. De plandoelstelling werd overeenkomstig bijgesteld en een aanpassing van de BENELUX-beschikking is voorbereid. Hierbij zal de timing afgestemd worden op de EU-KRLW (2015). Na aanpassing van de BENELUX-beschikking zal aan het Vlaams Parlement voorgesteld worden om ook het decreet Integraal Waterbeleid in die zin aan te passen.

- Bevorderen van de mogelijkheden van migratie tussen en binnen leefgebieden voor bepaalde (land)doelsoorten
- 2010 en later - Verzekeren van de vrije vismigratie op het netwerk van prioritaire waterlopen

AANPAK

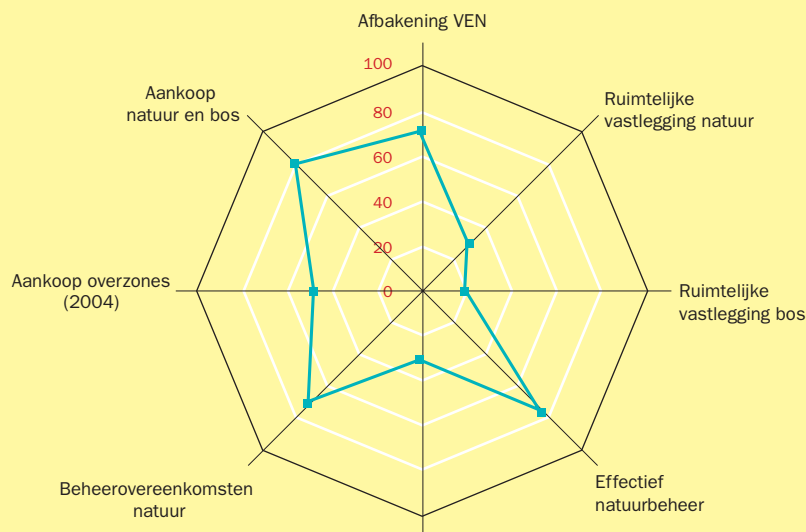
Diverse NTMB-projecten worden uitgevoerd en voorbereid. Naast het overleg met het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken zal ook een gestructureerd overleg met Ruimtelijke Ordening worden opgezet. Om de opvolging van de eerste plandoelstelling te verbeteren worden de maatregelen 'Opmaak van een ruimtelijke atlas versnippering voor Vlaanderen' en 'Verbetering van indicatoren voor versnippering' geaccentueerd.

M.b.t. de aanpak van vismigratieknelpunten is een versnelling van de uitvoering vereist om tegen 2015 een vrije vismigratie op de prioritaire waterlopen te kunnen realiseren. In functie van de uiteindelijke aanpassing van de BENELUX-beschikking zal blijken hoe groot de bijkomende inspanningen moeten zijn.

Biodiversiteit

Natuur en biodiversiteit

% doelbereik in 2006 ten aanzien van het MINA-plan 3 doel

12 verlies aan biodiversiteit

40

LANGETERMIJNDOELSTELLING

- Het verlies van de biodiversiteit, met inbegrip van de genetische diversiteit, stopzetten door instandhouding, ontwikkeling en herstel van de natuur en het natuurlijk milieu en door het duurzaam gebruik van ecosystemen en soorten om de ecosysteemdiensten op lange termijn te garanderen (2010 en later)

Er zal in functie van het MINA-plan 4 een meer concrete langetermijndoelstelling opgesteld worden. Daarin zullen de laatste internationale ontwikkelingen voor het behoud van biodiversiteit en het duurzaam gebruik van ecosysteemdiensten meegenomen worden. De Europese commissie acht het nodig om verder te kijken dan 2010 en een langetermijnvisie te ontwikkelen als kader voor het EU-beleid. In deze visie moet de onderlinge afhankelijkheid van de mens en de natuur en de noodzaak van een nieuw evenwicht tussen economische ontwikkeling en natuurbehoud opgenomen worden.

PLANDOELSTELLINGEN

Om in Europees verband de basisprioriteit waar te kunnen maken inzake het stopzetten van de achteruitgang van de biodiversiteit, is het van primordiaal belang dat er een gedegen uitvoering wordt gegeven aan de Habitatrichtlijn. Ook feitelijk is er de afgelopen jaren heel wat aandacht naar de uitvoering van deze richtlijn gegaan. Vandaar dat dit objectief opgenomen wordt als een nieuwe, eerste plandoelstelling. De overige plandoelstellingen moeten mede in dit licht worden opgevat.

Vanuit het Agentschap Natuur en Bos is er een inhaaloperatie opgezet rond het opstellen van bosbeheerplannen die voldoen aan de criteria duurzaam bosbeheer en die invulling geven aan de beheervisie zowel voor domeinbossen als voor private bossen. Hieromtrent is er een nieuwe plandoelstelling opgenomen.

- Voor alle speciale beschermingszones in uitvoering van de Habitatrichtlijn instandhoudingsdoelstellingen bepalen
- Het afbakenen van 125.000 ha VEN en 150.000 ha natuurverwevingsgebieden
- De totale oppervlakte groengebied doen stijgen met 38.000 ha natuur en 10.000 ha bosgebied en bosuitbreidingsgebied ten opzichte van begin 1994
- 50.000 ha onder effectief natuurbeheer (erkend, Vlaams en/of bosreservaat en/of natuurgebieden met een goedgekeurd beheersplan) (2010)
- In 2010 zijn er 18.000 ha domeinbossen met goedgekeurd beheerplan. Voor ander openbaar bos en privébos stijgt het aantal goedgekeurde beheerplannen verder t.o.v. het referentiejaar 2006
- Jaarlijks aankoopritme van natuur- en bosgebied doen stijgen tot 3.000 ha (2010)
- Inrichten van 20.000 ha natuur via natuurinrichting, bosuitbreiding en natuurontwikkeling (2010)
- Milieukwaliteit afstemmen op de ecologische vereiste van de kwetsbare soorten en habitats in gebieden in het VEN, de groen-, park-, buffer- en bosgebieden en in de speciale beschermingszones

- Het soortenbeleid versterken: stopzetten van het verlies aan biodiversiteit (2010)
De oppervlakte met beheerovereenkomsten voor natuurgerichte maatregelen doen toenemen tot 16.750 ha (2010)
- Instellen van een gebiedsdekkend systeem van erkende wildbeheereenheden (200) en definitief erkende bosgroepen (19) (2010)
- Verbeteren van de ondersteuning van lokale besturen

41

AANPAK

Op basis van de accentverschuivingen in het beleid worden vijf nieuwe maatregelen toegevoegd nl. instandhoudingsdoelstellingen opstellen; bestaande beheersinstrumentarium heroriënteren in functie van de Habitatrichtlijn; stroomlijning van het soortenbeleid; evaluatie van de instrumentenmix en afstemmen en ontwikkelen van indicatoren (waaronder effectindicatoren).

Andere accenten liggen op het uitwerken van een gezamenlijke toegankelijkheidsregeling voor bossen en natuurreservaten onder de vorm van een Besluit van de Vlaamse Regering. Er wordt via modellering verkend wat de effecten zijn van variaties in verstoringen en beleidsinspanningen op de biodiversiteit. Er werden pakketten aan beheersovereenkomsten weerhouden volgens het nieuwe plattelandsprogramma 2007-2013. Er dient hierbij tevens aandacht te gaan naar kwaliteitscontrole en naar de gebiedsgerichte inzet van beheersovereenkomsten. Daarenboven zal het overheidsoptreden inzake natuur en bos voortaan meer gericht worden op soortenbeleid en op de verweving van functies.

**GEBIEDSGERICHT
BELEID**

DOELSTELLINGEN

Versterken en verbeteren van de milieukwaliteit en ruimtelijke kwaliteit in de beoogde gebieden door een gedifferentieerde aanpak van milieuproblemen en maatwerk op niveau van gebied

AANPAK

Om de kwaliteit van de ruimte in functie van milieu en natuur te evalueren is een betere indicatorenset noodzakelijk. Ter voorbereiding van het MINA-plan 4 en het RSV 2 zullen de beleidsdomeinen Milieu en Ruimtelijke Ordening dit gezamenlijk uitwerken.

De klemtoon voor het stedelijk beleid wordt verschoven naar de ondersteuning en integratie van leefmilieu in stedelijke ontwikkelingsprojecten.

De inrichting van het buitengebied wordt verder geoptimaliseerd door een verdere decretale onderbouwing, een betere financiële omkadering en een snelle en efficiënte afhandeling van lopende projecten.

Het plattelandsbeleid zal verder verankerd worden door de voorbereiding van een Vlaams plattelandsbeleidsplan, een vlotte werking van het IPO en de implementatie van het PDPO II.

ACTOREN

DOELGROEPEN

DOELSTELLINGEN

- De milieubelasting van de sectoren waarvoor in de planperiode een actief doelgroepenbeleid werd verder gezet of opgezet, verminderen en daarmee bijdragen tot de thematische vastgelegde milieudoelstellingen
- Via een optimale betrokkenheid van doelgroepen en andere maatschappelijke actoren het draagvlak voor het beleid en de inhoudelijke kwaliteit van de beleidsinstrumenten verhogen
- Een grotere responsabilisering en verinnerlijking van de milieuverantwoordelijkheden door de doelgroepen bereiken

45

AANPAK

Bij de verdere uitvoering van het actieprogramma Doelgroepenbeleid worden twee sporen onderscheiden. Enerzijds gaat de aandacht naar het opvolgen en faciliteren van de betrokkenheid van de doelgroepen industrie, landbouw en consumenten bij het milieu-, natuur- en energiebeleid. Hiervoor wordt de kennis over de doelgroepen en hun milieudruk uitgebreid. Op basis van een overzicht van het lopende overleg en een vademecum over doelgroepbetrokkenheid wordt gewerkt aan een betere doelgroep participatie bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het milieubeleid. Voor de doelgroep landbouw wordt maximale afstemming met het beleidsdomein Landbouw en Visserij betracht. Anderzijds wordt het gestructureerde doelgroepenbeleid uitgebreid naar de prioritaire deelsectoren van industrie en landbouw. Met deze sectoren met een belangrijk aandeel in de milieudruk zal een structurele samenwerking worden opgezet. Daarnaast zal een specifieke benadering voor de voorloperdoelgroepen worden uitgewerkt. Het gaat hierbij om ondernemingen die duurzame productieprocessen hanteren, duurzame producten afleveren of eco-efficiënt werken en zo binnen hun sector vooruitstrevend zijn inzake bedrijfsinterne milieuzorg.

BURGERS

DOELSTELLINGEN

- Het draagvlak voor het milieubeleid en de kwaliteit van het beleid verhogen

AANPAK

De komende jaren zullen de inspraakprocedures tijdens de opmaak van het MINA-plan 4 prioriteit krijgen.

MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES

DOELSTELLINGEN

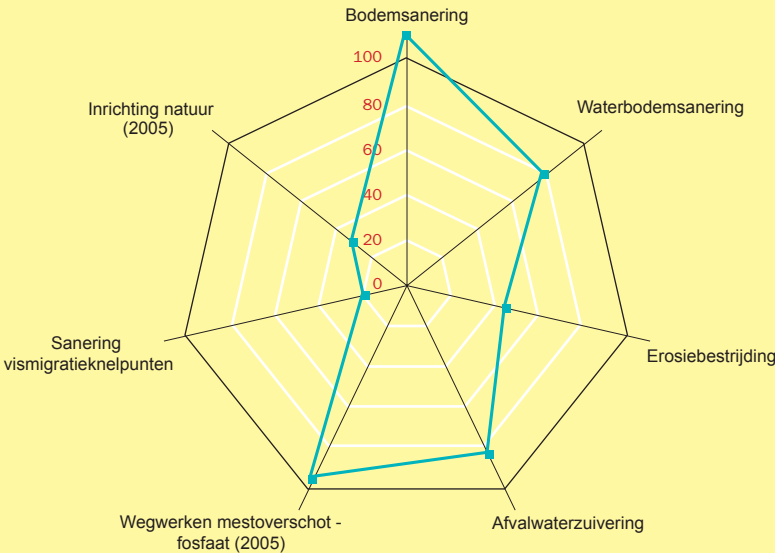
- De actieve rol van de milieu- en natuurverenigingen, landbouworganisaties en andere actoren versterken binnen het natuur- en milieubeleid
- Maatschappelijke organisaties bij het beleid betrekken

AANPAK

In overeenstemming met een aanbeveling uit de OESO-review over het aangaan van (meer ambitieuze) partnerships met actoren, gaat bijzondere aandacht naar het uitwerken van een algemene visie en gecoördineerde aanpak. Daarnaast zullen ook de bestaande overlegstructuren (o.m. EDO- en NME-platformen, overleg samenwerkingsovereenkomst, adviescommissie projectenfonds) geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd worden.

Remediëring

% doelbereik in 2006 ten aanzien van het MINA-plan 3 doel

A close-up photograph of a moss-covered rock. The moss is a vibrant green, with some brown, dried-out stems visible. The rock is a light grey color with a rough, textured surface. The background is blurred, showing more of the same scene. The text 'GEÏNTEGREERD OVERHEIDSBELEID' is overlaid in white, serif, all-caps font, centered in the upper half of the image.

GEÏNTEGREERD
OVERHEIDSBELEID

INTERNE EN EXTERNE INTEGRATIE: ORGANISATIE

DOELSTELLINGEN

- Verbeteren van de samenwerking tussen de administratieve entiteiten in het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie
- Verhogen van de samenwerking met de andere beleidsdomeinen binnen de Vlaamse bevoegdheid

49

AANPAK

De inspanningen in uitvoering van de maatregelen worden geconcentreerd op het verder structureren en op elkaar afstemmen van de diverse nieuwe overlegorganen. Bijzondere aandacht zal daarbij gaan naar afspraken over het afstemmen van de diverse plannings- en beheerscycli (cf. project 'Planningscyclus') en over de voorbereiding van het MINA-plan 4. Een alternatief voor het wegvallen van het Gewestelijk Milieu-overleg (GMO) zal gezocht worden. Ook het beleidsconcept 'Duurzame ontwikkeling' en de rol van het beleidsdomein Leefmilieu en Energie daarin blijven cruciaal.

Er wordt bekeken op welke wijze voldoende aandacht kan besteed worden aan interne en externe integratie via bestaande kanalen, zoals de werkgroepen van de Beleidsraad en de werkgroep duurzame ontwikkeling. Daarbij wordt aangesloten bij de OESO-aanbevelingen m.b.t. integratie, bv. voor wat betreft het vastleggen van kwantitatieve milieudoelstellingen in economische en sectorale plannen, het gebruik maken van economische analyse om prioriteiten te bepalen en het versterken van de institutionele samenwerking tussen de departementen.

EXTERNE INTEGRATIE: VOORBEELDEN

DOELSTELLINGEN

- Verhogen van de samenwerking met de andere beleidsdomeinen binnen de Vlaamse bevoegdheid

AANPAK

Gezondheidszorg

In de periode 2008-2010 worden de accenten gelegd op (1) het verderzetten van de humane biomonitoring, waarbij extra aandacht wordt besteed aan de aanwending ervan in het kader van beleidsvoorbereiding en –uitvoering en (2) het uitbouwen van de expertise inzake milieugezondheidskunde met speciale aandacht voor het verder versterken van de beleidsmatige interpretatie en vertaling van de wetenschappelijke gegevens.

Ruimtelijke ordening

Een nieuwe maatregel m.b.t. het uitwerken van een ruimtelijk veiligheidsbeleid wordt uitgevoerd in de komende periode. In overleg met het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed wordt onderzocht hoe het instrument van de ruimtelijke veiligheidsrapportage geoptimaliseerd kan worden.

Landbouw

De taakstelling landbouwbeleid, met inbegrip van de duurzame landbouw, wordt volledig waargenomen door het Agentschap Landbouw en Visserij. Wat de taakstelling leefmilieubeleid betreft is er het nieuwe Programmeringsdocument 2007-2013.

Mobiliteit

In het kader van het project 'Milieu en Mobiliteit' zal de focus voor een deel liggen op de verdere afstemming van plannen en projecten: Klimaatbeleidsplan, Fijn stof plan, nationale emissieplafonds, MINA-plan en Mobiliteitsplan.

Economie en energie

Met het beleidsveld Economie wordt ook samenwerking gezocht op het vlak van innovatie. De beleidsinstrumenten van het innovatiebeleid worden maximaal ingezet voor het behalen van geldende milieudoelstellingen. Energie behoort nu tot de bevoegdheden van het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie. De goede samenwerking tussen VEA en het departement LNE is een belangrijke uitdaging en wordt als nieuwe maatregel uitgevoerd. Een regelmatig overleg tussen VEA en het departement LNE is aangewezen. Hiervoor zijn eveneens gestructureerde overlegkanalen nodig die zullen zorgen voor een verdere optimalisering van de samenwerking.

SAMENWERKING MET DE ANDERE GEWESTEN EN GEMEENSCHAPPEN EN MET DE FEDERALE OVERHEID

DOELSTELLINGEN

- Streven naar toegevoegde waarde bij de uitvoering van het Vlaamse
- Milieubeleidsplan en het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling met respect voor ieders bevoegdheden
- Werken aan een betere inzet van federale instrumenten om de Vlaamse milieudoelstellingen te behalen
- Uitbouwen van een continue intergewestelijke samenwerking voor een geïntegreerde aanpak van intergewestelijke vraagstukken
- Streven naar een grotere rol voor het Vlaamse Gewest in internationale netwerken en regimes

AANPAK

De structurele en wettelijke verankering van de samenwerking met de andere Gewesten verloopt moeizaam en het is onduidelijk of deze ambitie volledig kan worden waargemaakt.

SAMENWERKING MET DE LOKALE OVERHEDEN

DOELSTELLINGEN

- Het lokale milieu- en natuurbeleid versterken zodat de lokale overheden in staat worden gesteld een coherent en duurzaam milieubeleid te voeren
- Een algemene verbetering van het stedelijk milieu en het milieu in het buitengebied

51

AANPAK

Een nieuwe Samenwerkingsovereenkomst treedt in werking vanaf 2008. Hierbij zullen plan-, rapporterings- en controleverplichtingen minimaal zijn en wordt zo veel mogelijk ruimte gegeven voor eigen beleidsruimte en creativiteit. De gemeentelijke samenwerkingsovereenkomst is opgebouwd uit een basis, een onderscheidingsniveau en een projectmodule. De basis bestaat uit acties voor verschillende thema's waaraan alle gemeenten moeten voldoen, voornamelijk ter ondersteuning van wettelijke bepalingen of algemeen aanvaarde taken. Hiertegenover staat een basisvergoeding. Het onderscheidingsniveau, met bijkomende subsidies, bevat acties die gemeenten stimuleren verder te gaan. Daarnaast kunnen gemeenten die intekenen op de overeenkomst ook projecten indienen. Ook voor de provincies zal het systeem van de basis en de projectmodule gelden. Naast het voeren van een eigen beleid, ligt in de basis nog meer de nadruk op de ondersteuning van de gemeenten. Inhoudelijk zijn er twee nieuwe thema's toegevoegd: 'Bodem' en 'Duurzame ontwikkeling'. Ook is er meer aandacht dan in de vorige overeenkomsten voor handhaving door de gemeenten.

INTERNATIONAAL
BELEID

DOELSTELLINGEN

- Bereiken van een zo hoog mogelijk milieubeschermingsniveau op mondiaal, Europees, federaal en Vlaams niveau, rekening houdend met het streefdoel van duurzame ontwikkeling

AANPAK

De klemtonen blijven liggen op de Noord-Zuidsamenwerking, een blijvende aandacht voor de naleving van EU-regelgeving en de onderschreven multilaterale verdragen en het structureel uitbouwen van de participatie van Vlaanderen aan het internationaal niveau. Bij dat laatste wordt bijkomend gestreefd naar het verschaffen van woordvoerderschap voor de gewestelijke milieuattachés in de Europese milieuraadswerkgroepen.

Een bijzonder aandachtspunt is de voorbereiding van het Belgisch voorzitterschap van de EU in 2010.

De focus voor bilaterale samenwerking met Centraal- en Oost-Europa verschuift naar de EU-kandidaat-lidstaat Kroatië. Samenwerking met de Balkanlanden en met de overige landen in Centraal- en Oost-Europa en in Centraal-Azië gebeurt voor zover de politieke en maatschappelijke situatie dit mogelijk en realistisch maakt.

INSTRUMENTEN

BELEIDSVOORBEREIDING, -EVALUATIE EN -OPVOLGING

DOELSTELLINGEN

- Afstemmen en uitbouwen van de gehanteerde kaders in de beleidscyclus en verbeteren van de doorwerking ervan

55

AANPAK

De klemtoon zal liggen op de opmaak van een MINA-plan 4, volgens de nieuwe procedure uit het DABM. De voorbereidingen hiertoe zullen in 2008 aanvangen. In het kader van deze voorbereidingen wordt in 2008 een startdocument opgesteld. Dit document wordt onderworpen aan een maatschappelijk debat in de schoot van MiNa-Raad en SERV. Nadien zal de bijdrage van de administratie aan de nieuwe Regering al onderdelen van het nieuwe plan in zich dragen, in de hoop dat ze meegenomen worden in het regeerakkoord en vooral in de beleidsnota. Op basis van dit laatste zal immers een ontwerp MINA-plan 4 opgesteld moeten worden. In het laatste jaar van de verlengde planperiode loopt bovendien de besluitvorming rond het MINA-plan 4, met de nodige procedurestappen.

Bijkomend zullen ook de twee maatregelen, die in afwachting van BBB onderbelicht bleven intensiever aangepakt worden. Het gaat over de kadering van het volledige milieubeleid, m.i.v. een afstemming met de contractcyclus (beheersovereenkomsten en hun rapportering), met andere meer gerichte plannen (Klimaatplan, Cadmiumplan, Ozonplan, ...) en beleidsevaluatie. Bij dit laatste wordt gedacht aan het beter opvolgbaar maken van de beleidsvoornemens, het uitwerken van een programma voor diepgaande beleidsevaluaties, het evalueren van het MINA-plan 3 in functie van het MINA-plan 4 en het zoeken naar manieren om beleidseffectenrapporten op te stellen.

Ook in de periode 2008-2010 zal verder gesleuteld worden aan de afstemming tussen MJP, beleidsbrief en begroting en het uitwerken van beleidsindicatoren.

BELEIDSONDERBOUWING - KENNISVERWERVING

DOELSTELLINGEN

- Kennis ontwikkelen die zo goed mogelijk beleidsonderbouwend kan werken en in die zin ook wordt gebruikt
- De kloof verkleinen tussen de producenten en de gebruikers van wetenschappelijke kennis, zodat op termijn de vraag nog accurater kan worden gesteld en het aanbod daar beter kan op inspelen

AANPAK

M.b.t. het wetenschappelijk onderzoek blijft de inhoudelijke afstemming tussen de onderzoeksprojecten een belangrijk aandachtspunt. Door een betere clustering en een gestructureerd overleg wordt tevens versnippering van het onderzoek tegengegaan. Voor elk onderzoek zal meer aandacht gegeven worden

aan de vertaling van de onderzoeksresultaten naar beleidsaanbevelingen. Ook zal bijkomende inspanning geleverd worden om de informatie over beëindigde onderzoeksprojecten te vervolledigen, zodat deze via internet kunnen worden ontsloten.

Wat de eigen gegevensverzameling betreft ligt de uitdaging in de valorisatie van de resultaten (o.a. een handleiding m.b.t. de uitbouw van beleidsgerichte monitoring) van het project 'Meetnetten en monitoring'.

BELEIDSONDERBOUWING - INFORMATIEBEHEER

DOELSTELLINGEN

- Geïntegreerde milieu-informatie ontsluiten voor specifiek afgelijnde doelgroepen, instellingen en bestuursniveaus

AANPAK

In de periode 2008-2010 zal veel aandacht gaan naar het operationaliseren van de in ontwikkeling zijnde milieu-informatiesystemen. De focus zal hierbij gelegd worden op het centraal bedrijvenbestand en de datacommunicatie tussen de verschillende milieu-instellingen, alsook de verdere realisatie van de voorziene internetloketten ten behoeve van bedrijven en lokale overheden. Daarnaast wordt gestreefd naar een integratie van bestaande internetloketten op niveau van de doelgroepen en worden de functionaliteiten van deze loketten (integraal milieujaarverslag, loket milieuvergunningen, milieuklachtenregistratie) verder uitgebreid.

Om te komen tot een meer geïntegreerd en bevragebaar milieu-informatiesysteem, worden o.a. de internetwegwijzer www.milieuinfo.be verder inhoudelijk uitgewerkt en worden er bijkomende toepassingen via het milieu-extranet opengesteld. Tevens zal ondersteuning worden geboden bij het ontwikkelen en optimaliseren van een specifieke informatiesystemen, zoals de Databank Ondergrond Vlaanderen.

BELEIDSONDERBOUWING - RAPPORTERING

DOELSTELLINGEN

- Derapportering optimaliseren en integreren als beleidsondersteunend instrument voor de verschillende beleidsniveaus

AANPAK

De accenten zullen liggen op de uitwerking en invulling van beleidsscenario's alsook een betere onderbouwing van beleidsevaluaties.

BELEIDSUITVOERING - SOCIALE INSTRUMENTEN

DOELSTELLINGEN

- De transparantie, de efficiëntie en de effectiviteit van milieucommunicatie verhogen

AANPAK

Het doel van het project 'Interne milieuzorg' verandert naar 'Milieuvriendelijk werken van de Vlaamse en lokale overheden stimuleren en ondersteunen.' De Coördinatiecel Milieuzorg zal hierbij fungeren als trekker voor de actieplannen 'Energiezorg in Vlaamse overheidsgebouwen' en 'Milieuzorg in het voertuigenpark van de Vlaamse overheid' (2006-2010) en voert zelf ook enkele acties uit. Er wordt werk gemaakt van een indicatorenset en een rapporteringsmethodiek voor beide actieplannen. Onder meer op basis van de resultaten van de studie 'duurzaamheidscriteria in overheidsopdrachten binnen de Vlaamse overheid', zullen acties gepland worden.

Er wordt gestart met de uitvoering van de eerste maatregelen van het Vlaamse EDO-Implementatieplan (educatie voor duurzame ontwikkeling).

57

BELEIDSUITVOERING - ECONOMISCHE INSTRUMENTEN

DOELSTELLINGEN

- Het gebruik van economische instrumenten voor het milieubeleid optimaliseren en uitbreiden

AANPAK

Wat nieuwe instrumenten betreft, zal o.a. aandacht gaan naar de eventuele operationalisering van een tijdelijke regulerende heffing voor stationaire NO_x-bronnen met terugsluizing naar de sector voor reductiemaatregelen, een hervorming van de regulerende afvalwaterheffing voor oppervlaktewaterlozers, een onderzoek naar hervorming van de afvalstoffenheffing in een emissieheffing en een systeem van verhandelbare mestverwerkingscertificaten (naast de bestaande nutriëntenemissierechten). Een belangrijk nieuw economisch instrument zal de hervormde verkeersbelasting zijn die meer rekening houdt met de emissies van voertuigen en andere kenmerken die schade veroorzaken aan het milieu (bv. op basis van hun ecoscore).

De evaluatie van bestaande economische instrumenten wordt ingeschakeld in het uit te werken programma voor diepgaande beleidsevaluaties voor het hele beleidsdomein. Daarnaast zullen ook bestaande potentieel milieuschadelijke subsidies geëvalueerd worden.

BELEIDSUITVOERING - JURIDISCHE INSTRUMENTEN

DOELSTELLINGEN

- De kwaliteit van het milieurecht verbeteren door meer interne samenhang, onderlinge afstemming en doeltreffendheid, vereenvoudiging en door de verhoging van de technische uitvoerbaarheid, de rechtszekerheid en de handhaafbaarheid

58

AANPAK

Voor de juridische vereenvoudigingsprojecten wordt het accent gelegd op structurele initiatieven voor het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie. Zo staan volgende projecten op de agenda voor de komende jaren: de implementatie van het Handhavingsdecreet, de implementatie Richtlijn Milieuschade, de harmonisatie en vereenvoudiging bos- en natuurbeleid, wetgevingsagenda van regelgeving in opmaak, de uitbouw van één Vlaams milieuwetboek en de koppeling van de milieubeleidsplanningscyclus, beleidsbrief en milieujaarprogramma. Daarnaast wordt een groot aantal concrete vereenvoudigingsprojecten verder uitgewerkt.

Na de definitieve goedkeuring van het Milieuhandhavingsdecreet, worden uitvoeringsbesluiten voorbereid om de Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving en het Milieuhandhavingscollege te operationaliseren. Daarnaast moet worden gezocht naar een manier waarop de gemeentelijke handhavingsinstrumenten afgestemd kunnen worden op het gewestelijke handhavingsbeleid.

Voor VR (veiligheidsrapportage) zijn aanvullende besluiten met regels m.b.t. de voorwaarden voor erkenning als VR-deskundige prioritair. Voor MER (milieueffectrapportage) wordt de nadruk gelegd op de decreetswijziging voor de planmilieueffectrapportage. Een nieuwe dienst zal de begeleiding en ondersteuning ten behoeve van de initiatiefnemers i.v.m. de milieueffect- en veiligheidsrapportage op zich nemen.

Het decreet Milieuschade zal verder worden aangevuld met besluiten o.a. tot aanduiding en bepaling van de taken van de bevoegde instantie en tot vaststelling van de maatregelen om de exploitant in staat te stellen bepaalde gemaakte kosten terugbetaald te krijgen.

KOSTEN EN
FINANCIERING

DOELSTELLINGEN

- Een milieueconomische onderbouwing van goede kwaliteit van het milieubeleid leveren die ertoe bijdraagt de middelen van de samenleving (overheid, privé-sector en burgers) zo efficiënt mogelijk in te zetten voor een beter leefmilieu.

AANPAK

Waar in de vorige planperiode het accent vooral lag op kosteneffectiviteit van maatregelen en het luchtbeleid wordt het werkterrein nu zowel thematisch als methodologisch uitgebreid. De komende drie jaar zal vooral aandacht gaan naar het toepassen van economische afwegingskaders voor het Vlaamse milieubeleid. Wat kosteneffectiviteitanalyses betreft, liggen de accenten bij broeikasgassen, luchtvervuiling, inclusief fijn stof, en waterkwaliteit (voor het samenstellen van kostenefficiënte maatregelenpakketten voor de Kaderrichtlijn Water). Hiervoor wordt gewerkt met het Milieukostenmodel Vlaanderen. Wat kosten-batenanalyses (KBA) betreft, zal gewerkt worden aan KBA over waterkwaliteit (eveneens voor het economisch luik van de Kaderrichtlijn Water). Er wordt studiewerk gepland over de monetaire waardering van gezondheidskosten door luchtverontreiniging en van natuurwaarden. Ook voor de voorziene actieplannen ter bestrijding van geluidshinder moeten kosten-(baten) analyses gebeuren. Het ramen van reguleringskosten van milieubeleidsinstrumenten wordt een belangrijk nieuw aandachtspunt.

Voor macro-economische analyses wordt ingezet op een macro-economische analyse van het post-2012 klimaatbeleid en een milieu-Input-Output model voor Vlaanderen.

In deze periode zal ook verder gewerkt worden aan het ontwikkelen en operationaliseren van financieringsinstrumenten (voor bedrijven, Vlaamse overheid en andere overheden) voor bodemsaneringen.

A close-up photograph of dry, tangled plant stems and roots. The stems are light brown and brittle, with some showing signs of decay or breakage. A single, thin, reddish-pink root or stem is visible, extending from the lower left towards the center. The background is a soft, out-of-focus green, suggesting a natural, outdoor setting.

Het vervolg: Het MINA-plan 4

(Milieubeleidsplan 2011-2015)

Om de cyclus van de milieubeleidsplanning beter af te stemmen op de Vlaamse regeercyclus werd het decreet 'algemene bepalingen inzake milieubeleid' (DABM) gewijzigd. Daardoor kunnen de voorbereidingen voor het MINA-plan 4 (Milieubeleidsplan 2011-2015) in 2009 gelijk lopen met die voor een nieuwe regeerperiode. De voorbereiding van het MINA-plan 4 is reeds gestart.

Om een evaluatie van 10 jaar milieubeleidsplanning in Vlaanderen mogelijk te maken wordt in 2008 een bevraging georganiseerd naar verwachtingen en meningen terzake van ongeveer 300 personen, die bij de uitwerking of uitvoering van het milieubeleidsplan betrokken zijn. De resultaten ervan geven mee vorm aan het MINA-plan 4 (2011-2015), net als de opmerkingen van MiNa-Raad en SERV op het MINA-plan 3+. Een breed maatschappelijk overleg wordt georganiseerd en het geheel wordt onderbouwd met een evaluatie van het MINA-plan3+.

Tegen maart 2009 moet de milieu-administratie haar bijdrage aan de nieuwe Regering opstellen, die na de regionale verkiezingen van juni 2009 zal aantreden. Deze bijdrage zal een voorontwerp van milieubeleidsplan zijn en dus onderdelen van het nieuwe plan bevatten. De bedoeling is dat zo veel mogelijk elementen worden overgenomen in het regeerakkoord en vooral in de beleidsnota van de nieuwe minister van Leefmilieu (najaar 2009), op basis waarvan het ontwerp MINA-plan 4 opgesteld zal worden. In 2010 loopt de besluitvorming over het MINA-plan 4, met de nodige procedurestappen, zoals een openbaar onderzoek (in het voorjaar).

Bij de voorbereiding van het nieuwe milieubeleidsplan zijn al enkele opties geformuleerd. Zo wordt gezocht naar een optimale afstemming qua opzet en inhoud met andere beleidsplannen en met de beheersovereenkomsten en milieujaarprogramma's. Verwacht wordt dat het MINA-plan 4 beknopter zal zijn en geen volledig overzicht meer zal bevatten van het volledige milieubeleid; dit onder meer om duidelijker prioriteiten te stellen. Voor de bijdrage aan de regering, het "voorontwerp" van milieubeleidsplan dus, wordt gezocht naar een visie voor de lange termijn, een beperkt aantal langetermijndoelstellingen en beleid voor thema-overschrijdende aspecten. Voor het operationele luik wordt gemikt op een beknopte weergave van het lopend beleid, een actieplan met opvolgbare plandoelstellingen en een beperkt aantal goed uitgewerkte maatregelen.

Plandoelstellingen moeten nog evenwichtiger en gericht zijn op beleidseffecten. Bij de maatregelen zou de nadruk moeten liggen op vernieuwing en een entiteitsoverschrijdende aanpak. De voorbereidende teksten worden zoveel mogelijk in coproductie opgesteld, waarbij gestreefd wordt naar een consensus.

Meer informatie over milieubeleidsplanning in Vlaanderen vindt u op www.milieubeleidsplan.be.

Colofon

MINA-plan 3+ 2008-2010.
Doelstellingen van het milieubeleid
D/2008/3241/152

Verantwoordelijke uitgever

Jean-Pierre Heirman,
Secretaris-Generaal
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
p/a Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert II-haan 20 bus 8
1000 Brussel

vormgeving

SignBox, Wolvertem

fotografie

SignBox, Betty Reyniers

druk

Sintjoris nv, Merendree

Gedrukt op 100% gerecycleerd papier

**Het Milieubeleidsplan
wordt vijfjaarlijks opgesteld
door de Vlaamse regering.
Het bepaalt de hoofdlijnen
van het milieubeleid.**

**Het Milieubeleidsplan 2003-2007
werd door de Vlaamse regering
vastgesteld op 19 september 2003.**

**De Vlaamse Regering gaf op 21 december 2007
haar goedkeuring aan de actualisatie
en verlenging ervan tot 2010.**